LJUBLJANSKI

DNEVNIK

Cena: 5 dinarjev

Ljubljana, petek 3. avgusta 1951

Štev. 29 — Leto I.

Maršal Tito boter 13. otroku Jožeta Buzeva

Split, 3. avgusta (Tanjug). Maršal Tito je bil po svojem odposlancu vicedmiralu Matt Jerkoviču boter 13. otroku delavca Jožeta Buzeve iz Visokega pri Splitu. Slovesnosti so se udeležili tudi zastopniki ljudskih oblasti in množičnih organizacij mesta Splita. Vicedmiral Jerković je izročil staršem otroka darilo maršala Tita.

Nove cene za blago široke potrošnje v Istrskem okrožju

Koper, 3. avgusta. Oddelek za trgovino koprskega okraja je določil prve cene za predmete široke potrošnje v prosti prodaji, ker so s to uredbo ukinjeni vsi obredajni deni in potrošniške nakaznice. Po novih cenah znaša cena kruhu 34 in 42 din po kakovosti, riž 200, sladkor 230, mast in olivno olje 220, kilogram mesa do 180 in vino od 80 do 100 din za liter. Cene boljših vrst sukna za obleko se gibljejo od 5000 do 7000 din za meter, čevlji pa od 1400 navzgor po vrsti in kakovosti. Na trgih ni prišlo do večjih sprememb v ceneh zelenjave, sadje in rib.

Poverjeništvo za trgovino koprskega okraja je opozorilo prebivalstvo, da ni potrebno kopiciti zalog, ker so zagotovljene zadostne količine blaga in živil. Uradno poročajo, da so odpravljene vse omejitve za prenos blaga v Jugoslavijo, razen za mast, olivno olje, sladkor in moko.

Skrb za šole v Istrskem okrožju

Koper, 3. avgusta (Tanjug). V koprskem okrožju bodo te dni zaščitili novelirali 23 šolskih poslopij. Ljudska oblast je odobrila za to dela približno poldrugi milijon dinarjev. Novo moderno slovensko-italijansko osnovno šolo so letos zgradili na mestu, kjer je bil nekoč koprski zapor. Novo šolsko poslopje bodo zgradili tudi v vasi Vanganela blizu Kopra. Zgradili bodo tudi šolsko poslopje v slovenski vasi Bertoki. Ta šola bo odprta ob začetku novega šolskega leta.

Skorajšnji sporazum ali prekinitev pogajanj

po osemnajstem sestanku obeh delegacij v Kesongu?

General Nam Il ne odgovarja, ker čaka na navodila — čete Združenega poveljstva so prešle v manjšo ofenzivo

Tokio, 3. julija. Danes je bil med severnokorejsko-kitajskimi in zavezniškimi delegati, ki se pogajajo za premirje na Koreji, 18. sestanek. Na včerajšnjem sestanku so ponovno obravnavali drugo točko dnevnega reda, ki zadeva ustanovitev demilitarizirane pasu med obema frontama. Načelnik zavezniške delegacije general Joy je postavil severnokorejskemu generalu Nam Ilu vprašanje, kako si zamišlja ureditev te zadeve, pa ni dobil nobenega odgovora. Poročilo vrhovnega poveljstva OZN pravi, da so otrata nadaljevali do zaključku včerajšnjega razpravljanja nepremenjena.

V Tokiu so prepričani, da bodo že morda jutri stopila pogajanja v Kesongu v končno fazo, čeprav vztrajata obe delegacji na svojem prejšnjem stališču glede določitve demarkacijske črte, menijo, da je vodja kitajsko-severnokorejske delegacije general Nam Il na današnji seji nameraval pridobiti na času, ker pričakuje nova navodila iz Fenjanga ali Pekinga.

United Press meni, da bi lahko nenadoma prišlo do rešitve bodisi na temelju novih predlogov ene ali druge delegacije, bodisi na temelju delne izmenjave stališča obeh delegacij.

Ne izključujejo pa niti možnosti popolne prekinitve pogajanj, ki so prišla pred osmimi dnevi v zagato. Ko agencija Nova Kitajska razlaga današnji sestanek v Kesongu, meni, da zahteva delegacija Združenega poveljstva, da se demarkacijska črta potegne severno od 38. vzporednika neupravičena in sabotalno nesprejemljiva za kitajsko-severnokorejsko stranko.

Čete Združenega poveljstva so začele danes ofenzivo manjšega obsega — je rečeno v sporočilu štaba ameriške osme armade. Napredovale so za 4 do 5 km. Te operacije so največje, odkar so se začela pogajanja o premirju v Kesongu.

Letališke sile Združenega poveljstva so danes zopet bombardirale severno.

Novi vpoklici v ameriško vojsko

Washington, 3. avgusta (Tanjug). UP poroča, da je ameriško ministrstvo za obrambo naročilo, naj se vpokliče 41.000 oseb za vojsko, in sicer za morniško peholto. Število vojakov od začetka korejske vojske bo tako narastlo na 675.000.

Zahteve za izpustitev Oatisa

Washington, 3. avgusta (AFP): Zunanjepolitični odbor Predstavniškega doma ZDA je sprejel resolucijo, s katero zahteva od vlade, naj stori potrebne korake za osvoboditev ameriške novinarja Williama Oatisa, ki so ga zaprle češkoslovaške oblasti. Odbor tudi zahteva, da se mora ta resolucija dostaviti Organizaciji združenih narodov in češkoslovaški vladi.

Upravni odbor nacionalnega kluba ameriškega tiska je tudi sprejel resolucijo, ki obsoja Oatisovo aretacijo in zahteva njegovo izpustitev.

Upor mornarjev na poljskem čistilcu min

Stockholm, 3. avgusta (Reuter) Mornarji poljskega čistilca min »HG.11« so zaprli svoje oficirje, odpluli v Sveč. Iz vode in zapovedi danes za sedmi sedmi ali švedske oblasti v majhnem pristanišču Istad na južni obali Švedske. Švedskim oblastem se je javilo 18 mornarjev, meditem ko so oficirji zahtevali, naj jih pošljejo nazaj na Poljsko.

Prejšnji mesec je posadka neke sovjetske ladje zaprosila za politični azil v Švedski, pa so ladjo, ki je pred tremi dnevi je neki poljski mornar skoči z ladje v morje pri Istadu in tudi zaprosil za azil.

Sabotaže v Argentini

Buenos Aires, 3. avgusta (AFP). Na glavnih železniških progah v Buenos Airesu in okolici je prišlo istočasno do eksplozije 13 bomb. Na vseh krajih je bil prekinjen promet ter unicene telefonske in brzojavne proge, signalne naprave in kretnice. Argentinska policija je uvedla preiskavo in ugotovila, da gre za načrtno organizirano sabotažo. Policija sedaj straži glavne železniške proge, ki peljejo proti Buenos Airesu.

Petsche tudi drugič ni uspel

in bo vrnil mandat predsedniku republike

V skupščini ni dobil dovolj glasov za potrditev nove vlade

Pariz, 3. avg. Agencija France Press poroča, da je Maurice Petsche, ki je dobil v sredo mandat za sestavo francoske vlade, prebral na včerajšnji seji francoske narodne skupščine deklaracijo vlade in zahteval, naj mu potrdi mandat. Petsche je nastel naslednje neposredne naloge v notranji politiki: določitev cen kmetijskim pridelkom, reorganizacija socialnega zavarovanja, razvoženje med cenami in mezdami ter vpeljanje novih plač za učitelje, ki so doslej dobivali plače pod življenjskim minimumom.

Ko je prešel na zunanjo politiko, je Petsche dejal, da mora biti Francija aktivna na mednarodni poprišči, zlasti se sedaj, ko je treba vzpostaviti ravnotežje sil v Evropi.

Debata je nato trajala do 1. ure zjutraj. Pri glasovanju je ostal Petsche v veliki manjšini. Zanj je glasovalo 281 poslancev, proti pa 101. Ostali so se glasovanja vzdržali. Pa ustavi bi moral dobiti najmanj 314 glasov, da bi mogel sestaviti novo vlado. Petsche bo verjetno že danes dopoldne vrnil mandat predsedniku republike.

Protestni odhod De Nicole iz Rima

Rim, 3. avg. (Tanjug). Predsednik italijanskega senata De Nicola je odpotoval iz Rima in se umaknil v nek kraj blizu Neaplja iz protesta proti incidentu, ki so ga povzročili komformovski senatorji pri zadajem De Gasperijevem govoru v senatu.

De Nicola je sprejel delegacijo senatorjev, med katerimi so bili tudi senatorji KP in Neanijeve socialistične stranke, ki so izrazili obžalovanje zaradi incidenta in ga prosili, naj ponovno prevzame predsedniško mesto v senatu.

Nennijev »Avanti« v krizi

Rim, 3. avgusta (Tanjug): Zaradi padanja naročnikov na glasilo Nennijeve socialistične stranke »Avanti« so sklenili združiti upravo in uredništvo milanske in rimske izdaje tega časopisa. V sporočilu direkcije, ki je bilo izdano s tem v zvezi, je rečeno, da je časopis v zelo težkem gmotnem položaju. Direkcija poziva člane stranke, da povečajo kampanjo za vpis prispevkov za časopis.

Delavci nekaterih kategorij bodo prejemali dodatek za delovne obleke

Pred dnevi smo čitali v časopisu, da je izšla predsedniška uredba za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ navodilo za izplačevanje dodatkov za nošnjo delovnih oblačil delavcem nekaterih kategorij. Po tem navodilu prejemajo delavci, ki so zaposleni na takšnih delovnih mestih, kjer se delovna obleka izrabi v 5 do 6 mesecih, po 1 dinar, tam, kjer se obleka izrabi prej ko v 5 mesecih, pa po 2 din dodatka na uro. Tisti, ki prejemajo mesečne plače, bodo dobivali po 200 oziroma 400 din mesečnega dodatka. Te dodatke se podetja in ustanove dolžne izplačevati od 1. julija t. l. dalje. Delavci, ki redno uporabljajo v delovnem času zaščitno obleko, ki jo določajo predpisi, teh dodatkov ne bodo prejemali.

S temi dodatki bodo delavci v znatni meri — čeprav tu in tam najbrž ne v celoti — krili stroške za nabavo delovne obleke, ki bo njihova osebna last. Verjetno pa bo marsikateri delavski svet oziroma upravni odbor uvidel, da je potrebnejše, da bodo nabavljali delovne obleke skupno, za ves kolektiv, seveda na račun teh dodatkov in jih potem dodeljevali posameznikom. Tako bodo namreč hitreje in ceneje prišli do delovnih oblek.

Mednarodna liga za človečanske pravice

obtoja deportacije na Madžarskem in v Romuniji

Združeni narodi naj preprečijo nadaljnje nasilje

New York, 3. avgusta (Tanjug): Mednarodna liga za človečanske pravice je poročala Združene narode, naj obsodijo množino preganjanje prebivalstva v Romuniji in na Madžarskem in preprečijo nadaljnje nasilje.

V pismu, ki je bilo poslano generalnemu tajniku OZN Trygve Lieju, je rečeno, da svetovna javnost ne more dovoliti, da bi na Madžarskem in v Romuniji grobo kršili temeljne človečanske pravice.

Jugoslovanski filmski tednik v ZDA

New York, 3. avgusta (Tanjug). V mnogih mestih ZDA predvajajo te dni jugoslovanski tednik o množičnem preganjanju prebivalstva vasi Udvar na Madžarskem v bližini jugoslovanske meje. Ta tednik prenašajo tudi po televizijskih postajah in je zbudil veliko zanimanje.

Vidali je izgubil tožbo

Trst, 2. avgusta (Tanjug). Tržaško sodišče je odšlo tožbo Centralnega komiteja Vidalijeve frakcije iz 1948, s katero so informbirovci zahtevali pravico do upravljanja tržaškega tiskovnega zavoda in združene tiskarne skupaj s poslopji. V teh poslopjih sta tudi tiskarna in uredništvo »Primorskega dnevnika«, prostori Osvobodilne fronte in drugih organizacij. Vidalijevci so s pomočjo policije že prej dosegli nad temi objekti sekvester. Glavni namen Vidalijevcev je bil, da bi onemogočili izhajanje »Primorskega dnevnika« ter da bi se na ta način polastili premoženja Zavoda za tržaški tisk.

Sodišče je poleg teza odločilo, da mora plačati sedne stroške in stroške sekvestra, ki so prerezi velikši, Vidalijevski centralni komite.

Sovjetski vohuni pred sodiščem

V nadaljevanju obravnave proti 12 sovjetskim vohunom je tu pred Okrožnim sodiščem v Beogradu včeraj bil kot drugi zaslišan obtoženec Kiril Starski. Bil je poveran z oficirji NKVD takoj po osvoboditvi Beograda in zbiral je podatke o ruskih emigrantih in bilogardistih organizacijah. Vedel je, da gre za zastopnike protiobveščevalne službe. Pred sodiščem je izjavil, da je pripovedoval Kraljuljevdu, da dela za Rusе, kar je pomenilo, da dela tudi za njihovo obveščevalno službo. Priznal je sicer, da je zbiral po naročilu svojih moskovskih gospodarjev razne podatke o naši državi, trdi pa, da te njegovem mnenju ni vohunsko delo. Da bi osvetlil njegovo vohunsko delo, je javni tožilec zastavil nekaj vprašanj. Starski je odgovoril, da je mnoge naloge zvedel za Zvijlenje neke Vere Krasudski, Poizvedel naj bi, kako je s člani orkestra hotela »Park«, ki so bajte igrali na razmih prireditvah Amerikancev, in kaj govore med sovjetski emigranti.

Na vprašanje, ali gre za vohunstvo, če človek poizveduje, kaj kdo govori o Jugoslaviji, pa čeprav gre za tujca, je Starski odgovoril javnemu tožilcu: »Da«.

Razprava te nadaljuje.

Jugoslavija kot 21. država

prekinila vojno stanje z Nemčijo

Izjava predstavnika bonnske vlade o utrditvi sodelovanja obeh držav

Beograd, 2. avg. (Tanjug). **Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je izdal danes ukaz, po katerem preneha vojno stanje Jugoslavije z Nemčijo.**

Do sedaj so prenehale vojno stanje z Nemčijo naslednje države: Belgija, Danska, Francija, Velika Britanija, ZDA, Italija, Luksemburg, Norveška, Kanada, Mehika, Brazilija, Peru, Južnoafriška unija, Indija, Irak, Pakistan, Ceylon, Avstralija, Nova Zelandija in Nizozemska.

Ob sporočilu FLR Jugoslavije o prekinitvi vojnega stanja z Nemčijo, ki ga je izročil zahodnonemškemu zunanjemu ministrstvu politični predstavnik FLRJ v Zahodni Nemčiji Stane Pavlič, je predstavnik bonnske vlade naglasil velik pomen tega koraka jugoslovanske vlade. Izjavil je, da nemška vlada upa, da se bodo dobri odnosi med obema državama čedalje bolj poglabljali in da bodo lahko narodi obeh držav uživali plodove mirnega sodelovanja.

Prekinitev trgovine med Zahodno in Vzhodno Nemčijo

Bonn, 3. avgusta (Tanjug). Agencija France Presse poroča, da je zahodnonemška vlada sklenila danes ustaviti vse dobave blaga iz Zahodne Nemčije v sovjetsko cono. Danes opoldneš bo potekel sporazum o medconski trgovini, ki doslej še ni bil obnovljen.

Indijski minister odstopil

New Delhi, 3. avgusta (Tanjug). Bližnji sodelavec indijskega predsednika vlade Nehruja in minister v osrednji indijski vladi Kidivej je podal včeraj ostavko, ki je bila sprejeta.

Pred dvema tednoma je Kidvej podal ostavko na članstvo v stranki Kongresa in položaj v vladi, ker se ni strinjal z vodstvom vladajoče stranke Kongresa.

Prve splošne parlamentarne volitve v Indiji so odložene do januarja prihodnega leta. Poročilo, ki ga je ob tej priložnosti objavila osrednja volilna komisija, pravi, da so izdali sklep za odložitev volitev za 3 mesece na zahtevo petih držav zaradi jesenskih kmetijskih del kakor tudi iz drugih vremenskih razlogov. Hkrati so sklenili da bodo skrajšali dobo volitev od treh mesecev na tri tedne.

Tovarna — avtomat za izdelovanje cementa v Anglji

London, 3. avg. (Tanjug). V neposredni bližini Londona so pred kratkim dogradili eno izmed najbolj modernih tovarn cementa na svetu. Za zgraditev te tovarne so porabili 4 milijone funtov šterlingov. Celotni proizvodni proces je docela mehaniziran, tako da je potrebno najmanjše število ljudi.

Stroji opravijo skoraj celotno delo, pričenši od pripravljanja surovin do žganja v posebnih pečeh za žganje cementa. Delavce uporabljajo samo za mazanje in pregledovanje strojev. Zmogljivost te tovarne je 550.000 ton letno.

Statistika prometnih nesreč v Ameriki

Chicago, 1. avgusta. Kakor poroča AFP, je bilo v prvih šestih mesecih t. l. v ZDA pri prometnih nesrečah ubitih 16.320 oseb. Po sporočilu ameriškega Sveta za nacionalno varnost je število smrtnih primerov v prvih šestih mesecih t. l. narastlo za 8 % v primeri z istim obdobjem leta 1950.

Papagosov vstop v politično življenje

bo okrepil gibanje za uvedbo diktature v Grčiji

Demokratično časopisje napada Papagosa

Atene, 3. avg. (Tanjug). Sklep maršala Papagosa, da se bo vrnil v politično življenje, je že nadalje predmet obsežnih komentarjev atenskih časopisov. Ki večinoma podpirajo Papagosa. Do sedaj so se pridružile Papagosu populistično - unionistična stranka LEK, nova stranka Markezinisa ter skupine Papadakisa in Vasiliosa, pristasev diktature. Proti Papagosu pa sta se izjavili Caldarisova populistična stranka in socialistična stranka ELD.

Časopis »Akropolis« je objavil intervju s Papagosom, v katerem je naveden razlogo za svoj ponovni nastop na političnem odru. Izjavil je, da je grški narod že sit raznih programov, ki se samo objavljajo pa nikoli ne izpolnjujejo. Rekel je, da je Grčiji potrebna trdna vlada ter da lahko izbrati svoje sodelavce predvsem med mlajšimi ljudmi, ne glede na to, če so levičarji ali desničarji. Na koncu je dejal, da ima namen podpreti kralja in da je bil on eden izmed tistih, ki so ponovno vrnili kralja na prestol.

Glasilo EPEKA »Proneftikos« ostro napada Papagosa ter pise, da so jeto Papagosovega gibanja propadli politiki, ostanki Metaksasovega diktatorskega režima in znani kolaboracionisti.

V Livornu zidajo ameriško četrt

Livorno, 3. avg. (Tanjug). V Livornu so začeli zidati ameriško četrt, v kateri bodo stanovali vojaki in uslužbenci ZDA, ki so dodeljeni centru za oskrbovanje vojske ZDA v Livornu. Časopis poroča, da bodo stala pripravljalna dela za razširjenje in preureditev livornskega pristanišča in za popravilo cest in železnic v Toscani približno 1 milijardo 500.000.000 lir.

Tatvine avtomobilov v Anglji

London, 3. avgusta (Tanjug). V prvih šestih mesecih t. l. je bilo v Londonu po uradnih podatkih ukradeno 3750 avtomobilov vseh vrst. V primeri z minulim letom se je število ukradenih avtomobilov povečalo za 800.

V Kesongu pred poslopjem, v katerem se razgovarjajo delegati. Ameriški in severnokorejski šofer si prižigata cigarete. Zanju vprašanje ustavitve ognja, v katerega sta morala iti na povelje od zgoraj, ni problem. Iskreno želita mir, kakor ga želijo vsi poštenі ljudje na svetu.

Danes potuje na pogajanja v Perzijo

posebna delegacija angleške vlade

Perzijski notranji minister odstopil — Sovjetska vojaška aktivnost na perzijski meji

London, 3. avg. Komisija britanske vlade za pogajanja s perzijsko vlado glede petrolejskega spora bo danes odpotovala v Teheran. Komisijo vodi minister za surovine Stockes. Pogajanja se ne bodo vodila na podlagi perzijskega zakona devetih točk o podržavljenju petrolejske industrije. Perzijska vlada bo izdala potrebne ukrepe v petrolejskem področju, da se na ta način ustvari povoljno ozračje za pogajanja.

Angleška vlada je hkrati stopila v dogovor s petrolejskimi družbami, da bi se preprečilo pomanjkanje nafte in naftnih derivatov za primer, da bi ostala pogajanja v Teheranu brez uspeha.

Vojaški guverner Abadana brigadni general Kemal je danes izjavil, da zastopniki Anglo-iranske petrolejske družbe inscenirajo navidezne napade, razbojništva in tatvine, da bi vzeli zaupanje v perzijske varnostne sile in policijo. V zadnjem času so zabeležili več primerov tatvin denarja, ki so jih prijavili uslužbenci Anglo-iranske petrolejske družbe.

Agencija France Presse poroča, da je predsednik perzijske parlamentarne komisije za nafto Lajar Salih danes izjavil da zbiranje britanskih ladij pri Abadanu ne bo pospešilo, da bi se nadaljevala britansko-perzijska pogajanja.

Predstavnik finančnega ministrstva v parlamentarni komisiji Kazem Hasibi je poudaril, da bi zamenjava sedanjega zakona o nacionalizaciji pomenila nevarnost za perzijsko vlado, saj bi to omogočilo sovjetski vladi, da bi zahtevala petrolejske koncesije v Perzji.

Agencija France Presse poroča, da je perzijski notranji minister general Zahedi podal ostavko zaradi kritike polancev ob demonstracijah, do katerih je prišlo 15. julija pred poslopjem parlamenta. Dosedanji notranjega ministra bo opravljal minister za gospodarstvo Admir Alaj.

UP pravsa poročilo iz teheranskega časopisa, v katerem je govora o sovjetski vojaški aktivnosti na perzijski meji. Časopis med drugim omenja, da je pred novim perzijskim mestom Astera že dva dni vsidrana neka sovjetska bojna ladja.

Pereče vprašanje arabskih beguncev

New York, 3. avgusta (Reuter) Bivši ravnatelj agencije OZN za pomoč arabskim beguncem iz Palestine general Howard Kennedy je izjavil, da se 600.000 od vsega skupaj 850.000 poseglih palestinskih Arabcev ne more naseliti tam, kjer so sedaj. Izjavil je, da bi se lahko odločile s sporazumom s Sirijo in Irakom omogočilo arabskim beguncem, da bi se naselili na ozemlju teh držav. Kennedy je dejal, da Libanon, Jordanija in Egipt nimajo možnosti sprejeti beguncev zaradi pre. naseljenosti majhnih rezerv plodne zemlje.

KROMPIR PO 12 DIN KG

Posredovanje socialističnega sektorja na Zvizdovem trgu v Ljubljani je bilo uspešno. Trg je vedno bolj bogato založen, pa tudi cene so vedno bolj ugodne. Tako je n. pr. danes podjetje »Sadje - zelenjava« znižalo ceno krompirja na 17 din in ga je ta teni prodaja že tudi ostali socialistični sektor. Temu vzgledu bodo - moči moraja slediti tudi kmetice, če hočejo kaj prodati. Tako so ga 1. avgusta skušale prodajati že po 20 din kg, danes ga pa nudijo že po 12 do 18 din kg.

VREMENSKA NAPOVED ZA SOBOTO 4. AVGUSTA

Pretežno lepo vreme z menjajočo oblačnostjo v Ljubljani in okolici. Temperatura do 23 stopinj Celzija. — V jutranjih urah po kotlinah megla.

NAJNOVEJŠE ŠPORTNE VESTI

Državno prvenstvo v boksu

Beograd, 3 avgusta. Pred malobrojnim gledalci se je včeraj nadaljevalo na stadionu »Partizana« državno prvenstvo v boksu. Bilo je 10 borb, ki so se končale takole:

Muša kategorija: Jankovič (Srbija) — Mitrovič (Srbija) 2:0, Borovič (Srbija) — Akimovski (Makedonija) 2:0 Knock out v prvem krogu.

Perjana kategorija: Tot (Srbija) — Borušak (Slovenija) 2:0.

Lahka: Lukić (Srbija) — Ćirić (Hrvatska) 2:0.

Polveltera: Sobočan (Hrvatska) — Kezić (Srbija) 2:0, tehnični kock out v drugi rundi.

Welter: Surić (Srbija) — Isov (Makedonija) 2:0, — tehnični knock out v trejem krogu.

Polsrednja: Veselinović (Srbija) — Sendi (Srbija) 2:0.

Polteška: Đerikević (Srbija) — Kovačević (Bosna in Hercegovina) 2:0, Banda (Hrvatska) — Šabanović (Srbija) 2:0.

Konec domžalskega slamnikarstva?

Pogled na Domžale

Na razstavi kamniškega lokalnega gospodarstva v Domžalah je pazljive obiskovalce najbolj presenetilo, da ni zastopano domžalsko slamnikarstvo. Le med kiobučarstvom tovarne »Universale« je se nekaj sledov nekdaj slovite stroke; domžalski slamniki — večkrat sicer pod tujimi, zvenecimi imeni zaščitnih znamk — so bili znani na svetovnem trgu kot izvrstno blago.

Stroka se je razvila na domačih tleh. V številnih vaseh sedanjega kamniškega okraja je bilo slamnikarstvo znano kot zelo razširjena domača obrt že v 18. stoletju. Domačini so spletali kitice kot polizdelke za izdelovanje slamnikov iz domače pšenične slame. Ker so nekatere zvrsti pšenice bolje ustrezale, so jih odbirali, tako da je bilo slamnikarstvo osnova selekcije, kar je bil pri nas edinstven primer. Sčasoma se je iz obrti razvila industrija, ki je bila vezidel v rokah priseljencev. Se pred zadnjo vojno so bile v Domžalah štiri tovarne last Tirolcev. Bilo je le tudi nekaj uglednih domačih tvrdk. Kje so zdaj domžalski slamniki?

Nasproti domžalske postaje se opozarja napis na enonadstropni hiši, da je tam tovarna slamnikov. Ko vstopiš v vežo, se znajdeš pred kupom slamnikov, ki so tam kar na tleh. Slamnikarstvo torej se ni izumrlo? Stopimo v mojstrovo delavnico! Podobna je kiobučarskim delavnicam. Pozorni postavnemo predvsem od dveh sotrojiv, ki pa se izkažeta za stiskalnici. Pod mi-

IZSLA JE PRVA STEVILKA SLOVENSKEGA ILUSTRIRANEGA MESECNIKA

film

Z ZANIMIVIMI CLANKI IN PRIKAZI IZ DOMACEGA IN TUJEGA FILMSKEGA SVETA
OBITE JO PRI VSEH PRODAJALCIH CASOPISOV V LJUBLJANI NA DEZELI PA PRI BLAGAJNAH KINEMATOGRAFOV
CENA 25 DIN

Delavska pravica in birokrati

Zidarski delavec August Boljšec je bil zaposlen v večjem mariborskem podjetju. Čeprav šibkega zdravja, je vztrajal na delu. Pripetila se je nesreča, da si je nakonil rebro. Ko je bil odpuščen iz bolnišnice, se je javil poliriu na delo, kmalu pa je videl, da za delo po dolgem ležanju ni sposoben. S poliripm se je pogovoril in ga je napotil k personalnemu referentu, da mu bo dal odpustnico. Ta pa mu ni dal odpustnice in tudi bolniškega lista mu ni dal, češ da za ni bilo nekaj dni na delu in ga je prijavil poverjeništvu za delo — zaradi samovoljne zapustitve dela! Tako se je zgodilo, da je bil Boljšec kaznovan z odcitno denarno kaznijo. Ker ni imel denarja, da bi kazen plačal in nič ni bil krivi, se je pritožil. Ko je prinesel pritožbo na MLO Maribor, so tam takoj videli, da zadeva ne more biti v redu. Boljšeca so podrobno zaslišali. Tudi zdravnik je povedal, da je rebro zdravo, le na splošno je slab.

Tako je romala pritožba s predlogom, da se odloča prve stopnje razveljavi in Boljšeca opresti krivde in kazni, na drugo stopnjo, na bivšo mariborsko oblast. Tu pa je dobil prošnjo v roke birokrat, ki jo je zavrnil in utemeljil, da bi se moral Boljšec po povratku iz bolnišnice javiti najprej pri personalnemu referentu in šele nato svojemu poliriju. Po njegovem mnenju se je delavec pregrešil in naj plača kazni!

S tem so bila redna pravna sredstva izčrpana. Boljšec ni imel več možnosti uriitožbe. Zato pa so za stvar posrkbeli uslužbenci pri MLO Mariibor. Vso stvar so javili višjim organom in zadilo se je, da je javni tožilec LRS vložil zahtevek za varstvo zakonitosti in ministrstvo za delo LRS je kot nadzorni organ v navedeni zadevi obe odločbi razveljavilo kot protizakoniti. Avgusta Boljšeca pa oprostilo krivde in kazni.

Na podlagi te odločitve je Boljšec dosegel svoje pravico. Proti personalnemu referentu Jožetu Goljevšcku je bil uveden upravni kazenski postopek, ker je ožil pravice zavarovancu s tem, da mu je odklonil izdajo bolniškega lista. Kaznovan je bil s primerno denarno kaznijo.

M.

Pri prosti prodaji kruha NE SME BITI VRST

Prosto prodajo kruha je prebivalstvo sprejelo z velikim zadovoljstvom in je povzročilo veliko povpraševanje.

V Ljubljani prodaja kruh že mlekarn in štiri pekarne. Zaš pekarnam ni bilo mogoče takoj dostaviti dovolj moke. Tako je bilo prvega dne pečenega in v najkrajšem času prodanega 2000 kg kruha, drugega dne pa celoti 4000 kg, danes pa okoli 6500 do 7000 kilogramov.

Zaradi dosjej omejenih količin kruha se zlasti pred pekarijami zbirajo velike »kaše« ljudi. Na to je precej vpliva tudi, da ta mesec po trgovinah še niso prodajali moke in zato kupujejo na prosto kruh ljudi ljudje, ki si ga sicer sami pečejo. Ker bodo trgovine danes prejele zadostne količine moke, se bo stanje verjetno precej popravilo. Vzrok, da so pred pekarijami vrste je, ker ga pečejo samo podnevi za možno delo manjka kadrov. Upravniki pekarij iščejo te kadre in je treba doseči da ih bodo razne ustanove podletia itd. kjer so sedaj zaposleni takoj razrešili.

Ljubljanska brigada »Matije Maležiča« na mladinski progi
v treh dneh dvakrat udarna

Nobena brigada na mladinski progi Doboj — Banja Luka ni praznovala Dneva vstaje tako lepo, kakor je praznovala 4. obletnico ljudske vstaje v Sloveniji IV. ljubljanska srednješolska brigada »Matije Maležiča«, ki dela v Gradski. V treh dneh je bila namreč dvakrat razglašena za udarno. Prišlo bi je tudi deseterolnemu zastavico, štaba III. sekcije. V prvi dekadi so imeli zastavico Sarajevčani. Kaj je storila ljubljanska delovna brigada, da je dosegla tako lep uspeh?

Med vsajo Rudanko in Gradisko teče reka Bosna. To je huda ovira za gradilce mladinske proge. Cezniо je bilo treba zgraditi most. Se pred pičlima dvema mesecema je bila reka ovira, zdaj pa ni več. Cezniо so namreč že izgradili provizoričen lesen most in položili po njem značnice ozkotirne železnice po katerih vozijo vagončki. Most je gradila od začetka julija razen nekaterih drugih tudi IV. ljubljanska brigada. Prve dni je šlo težko, saj mladi gradilci večidel niso bili vajeni tako napornega dela. Toda slušatelji Gradbenega tehnikuma iz Ljubljanske brigade so se kmalu privadili krampom in lopatam. Zavihali so rokave in čvrsto prijeli za delo. Biti hočemo med prvimi, so rekli.

Minula je prva dekada. Četrta ljubljanska ni bila razglašena za udarno. Priblizal se je 22. julij, dan ljudske vstaje v Sloveniji.

Mladinska proga Doboj—Banja Luka — prvi most čez Sprečo in predor

»Ce pa do 22. julja naša brigada ne bo razglašena za udarno, ne bo nikolile, je rekel tedaj njen komandant Lojze Cepudet.

Ne prideš jim do živega. Ze danes bočejo končati betoniranje, je rekel brigadir prve čete Slavko Korbar.

Mnogi so delali ponoči, pa so vzlic temu prišli pomagat tovarišem že nazgodaj. Ze ob eni popoldne je bilo betoniranje končano. Ljubljanska brigada je opravila to delo šest dni prej rokom in en dan pred brigadno obveznostjo. Na slavnostnem mitingu je nila Četrta ljubljanska izjemoma razglašena za udarno, pohvaljenih pa je bilo vseh pet komandirjev čet.

Samo dva dni je bilo še do praznovanja deseletnice ljudske vstaje. Tako po mitingu so ljubljanski brigadirji sklenili do 22. julija zabetonirati temelje se za en steber. Delali so udarniško noč in dan. Mladinkam je bilo nočno delo prepovedano, pa so vzlic temu delale.

Vagonček za vagončkom je drdral čez most in stresal beton v železno konstrukcijo temeljev na umetnem toku severi reke. Bilan! Ne je 22. julij. Brigadirji so bili prepričani, da bo delo ob pravem času končano. Izmen v pravem smislu ni bilo več. Tudi najbolji med mladinci ni bilo, ker so bili vsi najboljši. Ne le bilo dobro organizirano. V barakah so ostali samo tisti, ki so morali biti tam.

Prijetno so bili presenečeni, brigadirji, ki so morali ostati v naselju, kakor tudi strokovno vodstvo na gradbišču, ko je bilo ob osmih zvečer 21. julija betoniranje končano. Druz drugemu so čestitali in veselo prepevali, ko so se vračali v naselje. Tamja jih je čakala vesela vest. Četrta ljubljanska je bila drugič razglašena za udarno in prejela je deseterolnemu zastavico štaba III. sektorja. Veselo raianje je trajalo v naselju pozno v noč.

»Ce pa do 22. julja naša brigada ne bo razglašena za udarno, ne bo nikolile, je rekel tedaj njen komandant Lojze Cepudet.

Ne prideš jim do živega. Ze danes bočejo končati betoniranje, je rekel brigadir prve čete Slavko Korbar.

Mnogi so delali ponoči, pa so vzlic temu prišli pomagat tovarišem že nazgodaj. Ze ob eni popoldne je bilo betoniranje končano. Ljubljanska brigada je opravila to delo šest dni prej rokom in en dan pred brigadno obveznostjo. Na slavnostnem mitingu je nila Četrta ljubljanska izjemoma razglašena za udarno, pohvaljenih pa je bilo vseh pet komandirjev čet.

Samo dva dni je bilo še do praznovanja deseletnice ljudske vstaje. Tako po mitingu so ljubljanski brigadirji sklenili do 22. julija zabetonirati temelje se za en steber. Delali so udarniško noč in dan. Mladinkam je bilo nočno delo prepovedano, pa so vzlic temu delale.

Vagonček za vagončkom je drdral čez most in stresal beton v železno konstrukcijo temeljev na umetnem toku severi reke. Bilan! Ne je 22. julij. Brigadirji so bili prepričani, da bo delo ob pravem času končano. Izmen v pravem smislu ni bilo več. Tudi najboljši med mladinci ni bilo, ker so bili vsi najboljši. Ne le bilo dobro organizirano. V barakah so ostali samo tisti, ki so morali biti tam.

Prijetno so bili presenečeni, brigadirji, ki so morali ostati v naselju, kakor tudi strokovno vodstvo na gradbišču, ko je bilo ob osmih zvečer 21. julija betoniranje končano. Druz drugemu so čestitali in veselo prepevali, ko so se vračali v naselje. Tamja jih je čakala vesela vest. Četrta ljubljanska je bila drugič razglašena za udarno in prejela je deseterolnemu zastavico štaba III. sektorja. Veselo raianje je trajalo v naselju pozno v noč.

Poročajo nam

IZ KONJIC

Dela pri gradnji novega betonskega mosta čez Dravinjo v Slovenskih Konjicah bodo skoraj končana. Ker je imela cesta pri prejšnjem mostu pre. cejšen ovinek, so morali razdreti del cestišča ter cesto izravnati. Na novi trasi že polagajo granitne kocke ter zasipavajo izkopane jame pri betoniranih nosilcih. Delavci in monterji IGES so postavili nove stebre za prevažili železni nosilec električnega voda za nekaj metrov stran, ker je doslej stal tik ob mostu. Ko bo v celoti dograjen in verjetno že ta mesec predan svojemu namenu, bo promet možno dajjan, saj cez stari leseni most niso mogli voziti težko naloženi kamioni, ki vsakodnevno vozijo les s Pohorja v Konjice.

•

Fizkulturno društvo KONUS v Slov. Konjicah pripravlja v nedeljo, dne 5. avgusta, fizkulturni dan. Razen domačega društva bodo sodelovala tudi sosednja društva pri nogometnih, odbojkaških in podobnih prireditvah. Na sporedu je tudi tekmovanj med drutvi, ob zaključku pa bo krajevni odbor OF imel še kratek kulturni spored.

L. V.

IZ POLJCAN

V zadnjih dneh so začeli v nižinskih predelih poljčanskega okraja kositi otavo, ki je letos zelo lepa in je ne bo dosti manj kakor sena. Ugodno vreme pomaga kmetovalcem pri spravilu, razen tega pa lahko na teh travnikih računajo še na kosnjo v septembru. To bo tudi močno pomagalo pri vrzeji živine, ker je bilo v preteklem času precej živine odpodane zaradi pomanjkanja krme.

•

Fara. — Tri leta po osvoboditvi so začeli v Fari graditi cesto iz Fare skozi Slavski laz. Toda ceste niso bo. končali. Zdaj čaka, kdo se je bo usmilil, Kaj je bi se je spomnil KLO?

IZ MURSKE SOBOTE

O vasi Cepinci na madžarski meji smo že veliko pisali v našem centralnem in lokalnem časopisju. Ob volitvah je vedno med prvimi, saj se zgodaj zjutraj zaključijo volitve. Tudi zadružni dom so zgradili med prvimi. Zdaj so zgradili velik most, za katerega so se morali napraviti dve dni in je imajo pripravljeno opeko za graditev delavnic kmetijske zadruge.

Zdaj so delovni in neutrudni Cepinčarji spet prišli v ospredje. Ta mala vas, ki z dimer bodo povezane tudi bodo v vasi vrteli filme. To bo v kratkem. Doma so vse pripravili in ta teden bodo prevzeli kinoaparaturo v Kranju za zadružni dom, vzto, ki bo v Zagrebu prvi dan v prosto prodajo maij kruha in peciva kot želo potrošniki, so danes povečali kolicine v prosti prodaji za 10.000 kg kruha in vel tisoč. kosov peciva. Da je mnajkoja prosti dan kruha v prosti prodaji, si razlagajo z denavadno velikim povpraševanjem, ki se je povečal zaradi tržnega dne, ko prihaja v mesto mnogo ljudi iz okolice.

Na državnem posestvu pri Livnu rede karakulske ovce. Letos jih bodo umetno oplodili 1800, od teh bodo tretjino že drugič obratno križali s čistokrvnimi karakulskimi ovni. S takšnim križanjem bodo v roku do štirih letih vzredili prve čistokrvne karakulske ovne, ki jih je mesela Jugoslavija uvažati celo iz Astrahana v sovjetsko Zvezo. Živinorejska farma pri Livnu je dobila iz Astrahana karakulske ovne že leta 1895 in jih križajo z naše lokalno pasmo, domorsko in karakulsko ovco. Celo nekateri zastarelci so pred vojno redili karakulske ovce in izvažali dragocene krzno njihovih mladičev v Nemčijo in Italijo. Takrat pa ovce niso umno oplajali. Karakulske ovne so klali, čeprav je dosegla njihova cena do 20.000 din. Šele leta 1940 so na tem državnem kmetijskem posestvu umetno oplodili 300 črnih karavlaških in 300 kuperkiih ovac in tako dobili prvikrat 700 karakulskih jagnjed in 700 plemenskih jagnjed. Razen na tem državnem posestvu rede karakulske ovne tudi na Vlasiću in v neki kmečki delovni zadrugi pri Livnu.

Po domovini

Sladkorna pesa je obrodila zelo dobro. Kmetijski strokovnjaki sladkorne tovarne v Županji pravijo, da bo letošnji pridelek sladkorne pese boljši jesenski pridelek zelja. Izračunali so, da bo znašal hektarski donos 120 metrskih stotov ali približno polovico vek kakor lani. Tovarne je pripravljena na letošnjo kampanjo. Njena sušilnica bo obratovala letos s polno zmogljivostjo. Sladkorno peso bodo začeli odkopavati 1. septembra, predelovali pa pred 1. septembra.

Borovo pripravlja novo kolekcijo obutve. Vodstvo trgovinskega omrežja kombinata gumija in obutev v Borovu je pripravilo širše posvetovanje ob izboru nove kolekcije obutve. Posvetovanje se je začelo v sredo in bo trajalo do nedelje. Nanj so bili povabljeni predstavniki gospodarskega združenja usnarske industrije, Sveta za predelovalno industrijo, vlade FLRJ in Sveta za predelovalno industrijo vlade LR Hrvatske, Trgovinsko omrežje je pripravilo razne izdelkov mnogih čevljarskih podjetij in zadrug širom po državi, ki so jih razstavili, da jih bodo udeleženci posvetovanja videli. Posvetovanje je zelo važno, saj vemo, da marsikje kakovost in izbira obutve še ne ustrezata zahtevam potrošnikov.

Kruh v prosti prodaji tudi v Skoplju. Tudi v Skoplju so začeli v sredo prosto prodajati kruh. Bel kruh prodajajo po 38, iz enotne moke pa po 30 din. Število prodajalen se je podvojilo in namesto prejšnjih 5000 do 6000 bodo pekli odslej nad 17,000 kg kruha dnevno, da ljudem ne bo treba stati v vrstah.

Izvoz istrskega kamna. Iz Istrskega kamnoloma so izvozili letos v Italijo, Anglijo, Svico in Belgijo 133 kubikov kamnitih blokov in plošč, v Italijo pa je šlo 1000 kubikov drobnega kamna za čiščenje sladkorja. Iz teh dveh prihajajo nova naročila za nove količine kamna. Istrski kamen je postal znan v Evropi pred kakimi 150 leti in v tem času so zgradili iz njega v velikih mestih mnogo pomembnih poslopij. Kamen, ki sa izvažajo zdaj, uporabljajo večinoma za ročno med bombardiranjem porušenih poslopij.

Nova hidrocentrala v Makedoniji. V okviru letošnjega praznovanja Hidrarske vstaje so začeli obratovati nova hidrocentrala Pesočani pri Ohridu. To je največja hidrocentrala, kar so jih zgradili v Makedoniji po osvoboditvi.

V Srbiji bodo kmalu mlatili žito. Zetev je v Srbiji povsod končana in zdaj mlatijo žito. Zetev so pospešili, ker je bilo ureme zelo ugodno. Iz krajev, kjer so žito že omlatili, pošiljajo mlatilnice v druge kraje. Tudi mlačev bo kmalu končana.

Tekmovanje Bora in Trepče. Ob II. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo v začetku oktobra, so borski rudarji poravali kolektiv rudnika svinca v Trepči na dosmesečno tekmovanje. Nadzorni borski delavci so na sindikalnem posvetovanju sklenili okrepiti tol za večjo storilnost, da bi si njihov kolektiv znova priboril prebudno zastavo vlade.

Hidroelektrarna Vinodol bo začela letos obratovati. Prvi generator z zmogljivostjo 35,000 kW bo začel na novi hidroenergiji v Vinodolu letos obratovati. Armirani betonski cevovod, ki za gradi gradbeno podjetje »Hidroelektra« iz Zagreba, bo dolg okrog 5 km, širok pa nad 2 metra. Celotna dolžina vseh cevovodov in predorov vinodolske elektrarne znaša 18 km. Elektrarna bo dajala električno energijo omrežju na velikem prostoru. Kadar pa bo voda v drugih dvoje elektrarnah upadla ali pa bodo nastale kake druge težave, bo dajala električno energijo po 110 km dolgem daljnovodu tudi zagrebškemu omrežju. Ker bo prekoprostor Laško bo povezana s hidrocentralami Slovenije. V ta sistem bo vključeno tudi istrsko področje prekoprostor transformatorske postaje v Matuliji, s čimer bodo povezane tudi hidrocentrale na Soči.

Povečane kolicine kruha in peciva v prosti prodaji. Ker so vrste pred prodajalnami pokazale, da so dali v Zagrebu prvi dan v prosto prodajo manj kruha in peciva kot želo potrošniki, so danes povečali kolicine v prosti prodaji za 10.000 kg kruha in vel tisoč. kosov peciva. Da je mnajkoja prosti dan kruha v prosti prodaji, si razlagajo z denavadno velikim povpraševanjem, ki se je povečal zaradi tržnega dne, ko prihaja v mesto mnogo ljudi iz okolice.

Na državnem posestvu pri Livnu rede karakulske ovce. Letos jih bodo umetno oplodili 1800, od teh bodo tretjino že drugič obratno križali s čistokrvnimi karakulskimi ovni. S takšnim križanjem bodo v roku do štirih letih vzredili prve čistokrvne karakulske ovne, ki jih je mesela Jugoslavija uvažati celo iz Astrahana v sovjetsko Zvezo. Živinorejska farma pri Livnu je dobila iz Astrahana karakulske ovne že leta 1895 in jih križajo z naše lokalno pasmo, domorsko in karakulsko ovco. Celo nekateri zastarelci so pred vojno redili karakulske ovce in izvažali dragocene krzno njihovih mladičev v Nemčijo in Italijo. Takrat pa ovce niso umno oplajali. Karakulske ovne so klali, čeprav je dosegla njihova cena do 20.000 din. Šele leta 1940 so na tem državnem kmetijskem posestvu umetno oplodili 300 črnih karavlaških in 300 kuperkiih ovac in tako dobili prvikrat 700 karakulskih jagnjed in 700 plemenskih jagnjed. Razen na tem državnem posestvu rede karakulske ovne tudi na Vlasiću in v neki kmečki delovni zadrugi pri Livnu.

Nove izdaje Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti

Založba Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti je izdala v prvem polletju razen svojih rednih publikacij tudi neki zelo pomembnih knjig, med njimi »veliki popis izdaj Jugoslovanske akademije od leta 1861 do 1951«. To je prvi primer, da smo dobili celoten popis vseh izdaj, soliden, zanesljiv, urejen po modernih bibliografskih zahtevah. Popis bo dobrodošel vsem, ki uporabljajo pri delu publikacije Akademije. Kronološkemu popisu posameznih izdaj je priložen v drugem delu abecedni popis avtorjev z natančnimi podatki o sodelovanju pri posameznih publikacijah. Popis obsega nad 500 strani.

»Zbornik pravne fakultete, ki ga ureja prof. S. Zuglia, priobčuje 12 razprav, ki obravnavajo večinoma pravno ureditev naše države in ljudstva. To gradivo je obdelano strogo znanstveno.

V seriji »Novejši hrvatski pisatelji« je izšel v dveh knjigah izbor kritik publicista Milana Marjanovića z naslovom »Hrvatska modernas«. To je izbor študij, prevodi, portretov, člankov in polemik najbolj markantnih književnih kritikov »modernistov«. To gradivo bo čez kakih 50 let zelo dobrodošlo za proučevanje takratnih ženitev tedanja zgodovinskem in književnem področju.

Delo akademika Petra Skoka »Slovanstvo in romanstvo na jadranskih otokih« je važno za proučevanje zgodovine, naseljevanja naših ljudstva na jadranskih otokih in ondotnih naselij.

»Ribarjenje in ribiške potegavščine«, klasično delo dubrovniške književnosti Petra Hektorovića, je priredil za tisk prof. dr. Branimir Bujas. To je peta izdaja tega dela. Priložene so ji dobre beležke, raztolmačene so doslej neznane besede, dodane pa se stare besni s Hvara v besedilu in notah, ilustracijam pa so dodane ilustracije, ki na najlahko zasledujemo pot Hektorovića in njegovih ribičev po morju, bosta mnogo pripomogla, da bo to klasično pesniško delo in pomemben kulturnozgodovinski dokumenta iz 16. stoletja kar najbolj popularizirana.

Serija »Stari hrvatski pisatelji« je obogatena z deli kajkavskega pisatelja Tita Brezovačkega. Ta dela sta priredila prof. Milan Ratković in dr. Slavko Batušić.

Razen tega so izšle še knjige: »Darvinizem, delo ruskega akademika Timirjazjeva, ena najbolj izrazitih vinistov na svetu, ki so ga izključili iz Akademije ZSSR zaradi spora z Lisenkom, dalje »Doba manufakture v Hrvatski in Slavonijiz kot prva knjiga serije »Hrvatska ekonomikas dr. R. Bićanića in »Spokojnotinnaj pasivka dr. J. Andrassyja, ena najboljših razprav na svetu o pravici do izkoriščanja nafte na primorskih področjih. Dr. Andrassyja so nedavno povabili v Haag, da bi tam predaval o tem vprašanju. Do konca leta bo izšla založba Jugoslovanske akademije razen rednih publikacij še vrsto del v izrednih izdajah z raznih področij znanosti in književnosti.

Bogato darilo za kulturni dom v Trstu

Za slovenski kulturni dom v Trstu bo izdelal delovni kolektiv tovarne »Iskra« v Kranju celotno kinoaparaturo v vrednosti milijon dinarjev.

SAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Vodita mladinca Grosek in Bajec

Ljubljana, 3. avg. — Včeraj je bilo v dvoranici Dijaškega doma na Kersnikovi števiilnih gledalcev, odigrano drugo kolo. Mladina je v obeh kolih dosegla 7 točk. Lanski mladinski prvak Slovenije, Branko Grosek je premagal mojstrska kandidata inž. Sokana in inž. Sikosa, Ivo Bajec mojstra Preinfalka in mojstr. kand. Levačiča. Krzin je remiziral z mladim Trampužom in premagal mojstra Milčinskega, Janez Stupica pa je remiziral z Gvozdanovićem, mariborskim igralcem Koničem in mojstr. kand. inž. Sikokom. Prvak SK Trnfuje Cveto Trampuž je remiziral z Krzinom in izgubil z Smoljanovičem.

Bajec-Levačič 1:6. Mladi Bajec je ponovil odlični start v prvem kolu. V kraljevoindijski partiji damskega gambita je z krivim ženka izkoristil netočno igro Levačiča in ga je v 30. potezu tudi prederal.

Vogrenčič-Preinfalk 0:1. V španski partiji se je Preinfalk branil z Steinitzovo obrambo. Crni je dobil kmeta in ob podpori svojega lovaca pa tudi izvedel silovit napad na položenj belega in zmagal v 33. potezu.

Smoljanović-Trampuž 1:6. V kraljevo-indijski partiji je Trampuž v izvirno figuro razbil kraljev položaj černega. Ivo pomeski figur je černi kralj ostal brez zaščite in je Grosek zlahka napad. V časovni stiski je Sikoček izgubil damter je moral poloditi ročnje.

Konič-Pire remis. Konič je proti Pirjevcu sicilijanski obranbi zajigal potezi Lb5. V poziciiski borbi se je beli zelo dobro držal. V izenačeni poziciji sta se nasprotnika sporazumeli za remis.

Milnar-Kruic 1:6. V katalonski partiji je Milnar kot beli oslabil nasprotnikovo damsko krilo. Tako igro je Milnar izgubil sredičče černega, osvojil dva kmeta in po zamenjavi figur zavil v trdnjavsko končnico, iz katere je izšel kot zmagovalec.

Po drugem kolu vodita mladinca Branko Grosek in Ivo Bajec z 2 točkama. Sledita Pire in Krzin z 1 in pol pred Milinarjem, Pucem in Ketišom z 1 (1), Krulcem, Stupico, Preinfalkom, Levačičem, Smoljanovičem, Koničem z 1 tot.

TELEFONSKI DVOBOJ BELGIJA : ANGLIJA

Nedavno se poštni nameščenci Belgije in Anglije odigrali šahovski dvoboj po telefonu na 10 desk, v katerem so zmagali Belgijci z 5 in pol : 4 in pol.

GROB — PRVAK ŠVICE

Končano je šahovsko prvenstvo Švice. Rezultati so naslednji: Grob 8 in pol, Loh 8, Kupper 7, Henneberger 6 in pol, Batzinsky 6 itd.

Obiščite razstavo na Sv. Petra cesti 1

Z razstavljenimi predmeti Vas postrežejo vse poslovalnice, ki nosijo naš zaščitni znak

Udeleženci turnirja za prvenstvo Slovenije: Od leve proti desni — zadaj: Konič, Vogrenčič, Smoljanović, Stupica, Trampuž, Pirc, Krulc, Pogačnik, Ketiš, — Spredaj: Germek, Krzin, Levačič, Grosek, Bajec, vodja turnirja prof. Vagaja, predsednik Edo Turnher, Puc, inž. Mešiček in Milnar

V drugem kolu so bile odigrane naslednje partije:

Inž. Mešiček-Ketiš 0:1. Iz angleške otvoritve sta igralca prešla v katalonsko partijo. V poziciiski borbi je bil Ketiš boljši in je z dvema kmetoma vel poti razrobarvnih lovcih zavil v končnico in zmagal v 43. potezi.

Krzin-Germek 1:0. Damski gambit. Crni je uprizoril napad na belo kraljevo krilo. Pri tveženem napadu se je Germek uraženal in izgubil figuro. Krzin je zmagal v 38. potezi.

Udeležbi turnirja za prvenstvo Slovenije: Od leve proti desni — zadaj: Konič, Vogrenčič, Smoljanović, Stupica, Trampuž, Pirc, Krulc, Pogačnik, Ketiš, — Spredaj: Germek, Krzin, Levačič, Grosek, Bajec, vodja turnirja prof. Vagaja, predsednik Edo Turnher, Puc, inž. Mešiček in Milnar

Bajec-Stupica remis. Bel je prevzel pobudo v sicilijanski obrambi, zajigal potezi Lb5. V poziciiski borbi se je beli zelo dobro držal. V izenačeni poziciji sta se nasprotnika sporazumela za remis.

Pogačnik-Puc 0:1. Damsko indijska obramba. Pogačnik je v 17. potezi napravil napako. Puc je zmagal v poziciiski borbi.

Inž. Sikan-Stupica remis. Bel je prepočitka črnemu. Pišberjevo varianto damskega gambita. V ostri in tvegani borbi sta partnerja izmenjala številne figure. V nastali trdnjavski končnici je partija končala remis.

Inž. Sikosek-Grosek 0:1. V španski partiji je Grosek zlahka napad. V časovni stiski je Sikoček izgubil damter je moral poloditi ročnje.

Konič-Pire remis. Konič je proti Pirjevcu sicilijanski obrambi zajigal potezi Lb5. V poziciiski borbi se je beli zelo dobro držal. V izenačeni poziciji sta se nasprotnika sporazumela za remis.

Milnar-Kruic 1:0. V katalonski partiji je Milnar kot beli oslabil nasprotnikovo damsko krilo. Tako igro je Milnar izgubil sredičče černega, osvojil dva kmeta in po zamenjavi figur zavil v trdnjavsko končnico, iz katere je izšel kot zmagovalec.

Po drugem kolu vodita mladinca Branko Grosek in Ivo Bajec z 2 točkama. Sledita Pire in Krzin z 1 in pol pred Milinarjem, Pucem in Ketišom z 1 (1), Krulcem, Stupico, Preinfalkom, Levačičem, Smoljanovičem, Koničem z 1 tot.

Obiščite razstavo na Sv. Petra cesti 1

Z razstavljenimi predmeti Vas postrežejo vse poslovalnice, ki nosijo naš zaščitni znak

Conski turnir v ČSR

V soboto, 4. avgusta, se prične v Marianskih Laznih vzhodnoevropski šahovski turnir za svetovno prvenstvo. Na turnirju bo sodeloval po en predstavnik Egipta, Danske, Bolgarije, Norveške, Avstrije, Južne Afrike, Poljske, Romunske, Islanda in po trije predstavniki, Madžarske, Švedske in Češoslovaške. Vrhovni sodnik turnirja je ruski velemojster Bagozin.

Pet prvoplasiranih igralcev turnirja ima pravico sodelovanja na medconskem turnirju, ki bo prihodnje leto v Stockholmu. Za to turnir so se že kvalificirali v Bad Pyrmontu: Gligorić, Unzicker, Matanović, Prins in Golombek z juznoamerikanga conskega turnirja v Mar del Plati: Rohacen in Eliskases ter predstavnik avstralsko - novozelandske cone Wade. Po enega predstavnika bodo poslale tudi ZDA, Kanada in Argentina. Srednje Ameriko, SSSR bo zastopalo pet igralcev, katere bodo prva petorica leto!snjega šampionata SSSR.

Petkratna prvakinja

Na mizozemskem atletskem prvenstvu za ženske je Fanny Blankers-Koen osvojila pet prvih mest, in to: 100 m: 11.9, 200 m: 25.4, 80 m zapreke: 11.3, skok v visino: 170 cm in skok v daljino: 5.95. Vsi rezultati so le nekoliko slabši od svetovnih rekordov.

Črnske ekipe „Harlem Globetrotters" ne bo v Ljubljano

Obveščeni smo, da svetovno znana košarkarska ekipa iz Harlema, katera je v Evropi, ponedeljek in torek nastopa v Trstu, zaradi prevelikih denarnih zahtev, ne pride v Ljubljano.

Francoski rekord v desetoroboju

Reykiavik, 31. julija. — Francoski prvak Eliane Hermitte iz evropskih prvak Islandec Clausen sta tekmovala v desetoboju. Zmagala je Francoz, ki je zbral 7.576 točk in z tem zboljšal francoski rekord. Clausen je dosegel 7.453 točk. Svetovni rekord v desetoboju ima Bob Mathias — 8.042 točk.

V nedeljo bo na Bledu državno prvenstvo v veslanju

V nedeljo bo na Bledu državno prvenstvo v veslanju. Med drugimi bodo nastopili tudi telmovalci, ki so nas nedavno zastopali na veslaškem troboju na Dunaju. Tekmovanje bo v vseh olimpijskih disciplinah. Lanski prvak Crvena zvezda iz Beograda letos ni siguren zmagovalec. Lanska leta je Crvena zvezda osvojila prvo mesto v petih olimpijskih disciplinah.

V nevalnejši disciplini, dirki osmercev, je letos aktivni favorit zagrebški Mladost, ki je do sedaj v tej disciplini zmagal na vseh Bledih tekmovanjih. V četvercu brez krmarja bo glavna borba med lanskim prvakom Gusarjem in Mladostjo, ki je v tej disciplini na troboju na Dunaju dosegla edino zmago za Jugoslavijo. Tudi v dvojcu bo tekmovalo zamejstvu trikrat in je vedno zmagala. Gusar se je na tradicionalni mednarodni regati na Angleškem uvrstil le v polfinale, čeprav bi lahko dosegel večji uspeh. Dan Crvene zvezde Petrovečki, lanski prvak v skeefu, ima letos nekoliko nevarnih nasprotnikov. V tej dirci bo zelo dobro dajati nogne ze, ker so moči prevelč izenačene.

Tekmovanje ima vaden pomen tudi zato, ker bo čez tri tedne v Francoski evropsko prvenstvo in bo naša reprezentanca sestavljena po rezultatih, ki bodo doseženi na Bledu. Zato pričakujemo, da bodo borbe zelo zanimive.

FILM O KOŠARKI

Akademski športni klub ASK predvaja ne dve dni, ob 19 uri v Kriekanij predvalnici univerze zanimiv ameriški strokovni film «Sola košarke», ki prikazuje trenine enega najboljših ameriških košarkaških klubov. V njem so pestro prikazane tehnične kombinacije, katerih slovenska košarka niti ne pozna. Tako n. pr. trenirajo kombinacijo samo starše in je jo rutinirano mostvo izvaja.

Film se prikazuje danes zadnjikrat in zato ne zamudite ugodne prilike.

Za 300 odstotkev je povečala zmogljivost vinskega skladišča

Lani je Vinarska zadruga v Mariboru odčepila rekordno kolečino, milijon 300.000 litrov vina. Od tega so okrog 90 % izvozili na Švedsko, Finsko, Nizozemsko, Dansko in v ZDA. Za izvoženo vino vinarska zadruga dobi noj prejela nobenih pritožb, temveč so iz mnogih evropskih mest prispele čestitke in pisma, v katerih vinski strokovnjaki hvalijo kakovost naših vin. Na mnogih prireditvah v Parizu, Londonu, Monteviideju, Frankfurtu in v Grazu je slovensko vino zavzelo prvo mesto pred znanim porenskim in francoskim vinom. Samo iz naše dežele izvažamo letošnjej prejeli nad 300 dipiom in pohval.

Zaradi velikega dotoka novih čiamov je zadruga posvetila posebno pozornost ureditvi in razširitvi svojega klastarstva. Zadruga je povečala zmogljivost vinskega skladišča za nad 300 %. V klet, dolge 250 metrov, lahko vkletiljo 1,600.000 litrov vina. Opremljena je z raznimi sodobnimi napravami za pretakanje vina, z velikim dvigalom za prenašanje sodov in z drugo mehanizacijo, ki olajšuje delo. Zgradili so tudi 19 cistern, od katerih samo dve imajo sprejmejo okrog 140.000 litrov vina. Sedaj pripravljajo nove prostore za pranje, polnjenje in pakiranje steklenic.

Tudi letos je vinarska zadruga pri.čela pripravljati skladišča, ogromne sode in cisterne, da bi tudi to jesen prevzela od svojih članov nad milijon litrov mošta. Mariborska vinarska zadruga je v skoraj leto pojavi na svetovnih tržiščih kot izvoznik vrednih kolečin prvorazrednega vina iz severnovzhodnega dela Slovenije. Samo v petih povojnih letih je izvozila in prodala v tujino nad 4 milijone litrov vina.

Vse vino iz severnovzhodnega dela Slovenije prevzema zadruga od 1000 svojih članov zasebnih proizvajalcev in od 30 vinarskih in kmečkih obdelovalnih zadrug. Da bi dobili odlične vrste vina za izvoz, strokovnjaki vinarske zadruge v svojem laboratoriju sortirajo in tipizirajo novo vino, opravljajo gradiranje in pretakanje. Po kvalitetni kemiteni analizi vino napolnijo v steklenice in sode ter ga pripravijo za izvoz. Za izvoženo vino vinarska zadruga dobi noj prejela nobenih pritožb, temveč so iz mnogih evropskih mest prispele čestitke in pisma, v katerih vinski strokovnjaki hvalijo kakovost naših vin. Na mnogih prireditvah v Parizu, Londonu, Monteviideju, Frankfurtu in v Grazu je slovensko vino zavzelo prvo mesto pred znanim porenskim in francoskim vinom. Samo iz naše dežele izvažamo letošnjej prejeli nad 300 diplom in pohval.

Zaradi velikega dotoka novih čiamov je zadruga posvetila posebno pozornost ureditvi in razširitvi svojega klastarstva. Zadruga je povečala zmogljivost vinskega skladišča za nad 300 %. V klet, dolge 250 metrov, lahko vkletiljo 1,600.000 litrov vina. Opremljena je z raznimi sodobnimi napravami za pretakanje vina, z velikim dvigalom za prenašanje sodov in z drugo meha-

Pred poslopjem Vinarske zadruge v Mariboru

Obiščite razstavo na Sv. Petra cesti 1

Z razstavljenimi predmeti Vas postrežejo vse poslovalnice, ki nosijo naš zaščitni znak

Za čiame prireja razna predavanja iz vinogradništva ter množicne izlete v druge zadruge. Lani je vinarska zadruga s pravilnim in umnim gospodarjenjem dosegla 2.615.000 din čistega dobička. Zadružniki so na svojem letošnjem zboru sklenili, da bodo ta znesek uporabili za ureditev zadružnih domov, obnovo vinogradov.

Nedavno so odprli nove planinske koče na Pesku na Pohorju, na Peci in na planini Lipanci. Za vse letošnje gradnje, pri katerih prostovoljno pomagajo člani planinskih društev, je bilo investiranih nad 18 milijonov din. Sreviio planinskih koč v Sloveniji bo povečalo do konca letošnjega leta na 90. (Tanjug.)

Preberite tudi tole:

Kaj bo jutri in pojutrišnjem

Sobota, 4. avgusta — Dominik.
Nedelja, 5. avgusta — Marija Snežna.
Ponedeljek, 5. avgusta — Vlasta.

4. avgusta 1868: Prvi zbor slovenskega sokola v Ljubljani, na katerem je France Levstik izvolil politično program mladega rodu proti konzolovskimi in nazadnjaškim silam v Sloveniji. Na dnevnem zborovanju, 4. septembra 1869, se je slovenski sokolski izvolil za svoje geslo: napredek.. To je bil začetek slovenskega liberalizma.

5. avgusta 1944 je imela brigada «Ljubo Šercerja» sirdite boje z nemškimi odedelki pri Beliih vodah; brigada «31. Gidanšek» pa se je v velikem ulaimi pieudrl iz Novega mesta in St. Jerneja.

4. avgusta 1492 je Kristof Kolumb odplul iz Palosa v odkritje Zahodnih indijskih otokov, imenovane tako, ker je v zmoti mislil, da je pripelal v Indijo; leta 1498 je odkril obalo Južne Amerike, leta 1502 pa Srednjo Ameriko; 4. avgusta 1499 je umrl znani španski epo «Šmi!i Šmail age Cengiđa» Ivan Mažuranić. Rodil se je leta 1814 in bil je 7 let izvrsilski dvorni kancelar na Dunaju, od leta 1873—1880 pa hrvatski ban; leta 1875 je odprl v Zagrebu univerzo. Bil je od Zerleka sodelovec Gajeve «Danice». Njegova epska pesnitev «Smrt Smail age Cengića», ki je izšla 1846 v «Istriv», je eno najznamenitejših del naše književnosti sploh.

4. avgusta 1900 je umrl znani ruski slikar I. E. Repin.

5. avgusta 1941 sta se Jesenička in Jesovška četa združili v bataljon. Istega dne, ibsi 1944 je bila v Ljubljani posebnim odlokom postavil na osvobodilno fronto. Ta dogodek je bil pomembna sodba. Istega dne leta 1944 napade domobranski pokretni bataljon vaškega odreda; leta 1945 se je začel prvi kongres Ljubljanske osvobodilne fronte; leta 1942 bo na Jelovici na Gorenjskem.

5. avgusta 1850 se je rodil francoski pisatelj Guy de Maupassant. Leta 1944 je je rodil veliki ruski slikar I. E. Repin; leta 1872—1880 je bil v Parizu; leta 1875 je odprl v Zagrebu univerzo. Bil je od Zerleka sodelovec Gajeve «Danice». Njegova epska pesnitev «Smrt Smail age Cengića», ki je izšla 1846 v «Istriv», je eno najznamenitejših del naše književnosti sploh.

4. avgusta 1900 je umrl znani ruski slikar I. E. Repin.

5. avgusta 1941 sta se Jesenička in Jesovška četa združili v bataljon. Istega dne, ibsi 1944 je bila v Ljubljani posebnim odlokom postavil na osvobodilno fronto. Ta dogodek je bil pomembna sodba. Istega dne leta 1944 napade domobranski pokretni bataljon vaškega odreda; leta 1945 se je začel prvi kongres Ljubljanske osvobodilne fronte; leta 1942 bo na Jelovici na Gorenjskem.

5. avgusta 1850 se je rodil francoski pisatelj Guy de Maupassant. Leta 1944 je je rodil veliki ruski slikar I. E. Repin; leta 1872—1880 je bil v Parizu; leta 1875 je odprl v Zagrebu univerzo. Bil je od Zerleka sodelovec Gajeve «Danice». Njegova epska pesnitev «Smrt Smail age Cengića», ki je izšla 1846 v «Istriv», je eno najznamenitejših del naše književnosti sploh.

Kaj bomo slišali v radiu

SOBOTA, 4. AVGUSTA

Poročila ob 5.15, 6.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00 in 23.35. — 5.00 Jutranji pozdrav, — 5.25 Zaiavna glasba, — 5.30 Jutranja telovadba. — 6.15—7.00 Pisan spored slovenske narodne in umetne glasbe. — 12.00 Odmiori iz oper «Sadko» in «Carska nevesta». — 12.40 Zabavna glasba, vmes objave. — 13.00 Pisan glasbeni spored iz raznih kraiev sveta. — 15.30 Milan Čordašić: Sportno življenje v Srbiji. — 16.40 J. J. Quantz: Koncert za flavto in godalni orkester. pioist Bruno Campanigira orkester AG v Ljubljani, dirigent Radovan Gobec. — 15.15 Zabavna glasba, vmes objave. — 15.30—16.00 Igra Mali ansambel pod vodstvom Danila Kranjca iz Maribora. — 18.00 Josip Rakuš: Lenče Popovo, predigra. — 18.10 Hrvatska narodna glasba (Prenos iz Zagreba)

18.30 Oddaja za pionirje: O kameli in te kali. — 19.10 Dobre zidarske veiiki dopotrov. — 19.45 Oh ivdaji Valvazorja v slovenščini. — 20.00 Lahek vzeri spored — vmes vesele zgodbice in pisanega življenja murikantov in... — 22.15 Kaj bo jutri na sporedu. — 22.30 Za iz ure v uro. — 22.40 Poročila (na valovih 202.1 in 212.4 m). — Oddaje za inozemstvo na valu 327.1 m: — 22.20 Oddaja v nemščini. — 22.45 Oddaja v italijanščini. — 23.30 Za pies in razvedrilo. — 24.00 Zaključek oddaje.

Na filmskem platnu prikazujejo

LJUBLJANA — UNION: amer. barvni film «Dama v hermelinu». Kratki film «Sport na morju». Predstavi ob 18.30 in 20.30. — Slogu: premiera francoskega filma «Brazde Bruqinjonove». Kratki film: Filmske novosti 36. Predstavi ob 18.30 in 20.30. Prodaja vstopnic od 17.30 dalje. — KINO CAPITOL — TIVOLI: LL angl. film «S čredami čez kontinent». Kratki film «V gorovjem Sierra Jes». Predstava ob 21. Prodaja vstopnic od 20 dalje. — SIŠKA: italijanski film «Pod vrtnicami sonca». Filmske novosti 26. Predstava ob 20. — LETNI KINO LJUBSKE MILICE: premiera francoskega filma «Tone in Tonka». Filmske novosti 27. Predstava ob 20.30. — LITOSTROJ: ruski film «Zastava». Kratki film «Naši pionirji 10. — VEVČE: amer. film «Divjaki vzhoda». Filmske novosti 25.

CELJE — METROPOL: angl. film «Obala». Filmske novosti 29. — DOM: angleški film «Ljubavna zgodba». Filmske novosti 28. — LETNI: angleški film «Ljubavna zgodba». Filmske novosti 28

KRANJ — STORŽIC: ameriški film «Maščevanje dečle čarovnice». Filmske novosti 25. — LETNI: amer. film «Maščevanje dečle čarovnice». Filmske novosti 25. — SVOBODA: angleški barvni film «Blanche Fury». Znanost in tehnika 6.

DOMŽALE: amer. film «Dobri Sam». Filmske novosti 25.

KAMNIK: ameriški film «Dobri Sam». Filmske novosti 13.

RADOVLJICA: ameriški barvni film «Skotska kiii». Kratki film: O. Zupančič.

BLED: tugosl. film «Bakonja fra Brne». Filmske novosti 19.

JESENICE: ameriški film «Nevesta naprodaj». Filmske novosti 24.

VRHNIKA: ameriški film «Nevesta naprodaj». Filmske novosti 24.

TRBOVLJE: angleški film «Skrivnost bobe 18». Kratki film «Po Beli vodi zahu.

MURSKA SOBOTA: italijanski film «Sanje s ceste». Makedonski mesečnik 19.

PTUJ: jugoslovanski film «Bakonja fra Brne». Filmske novosti 10.

SLOVENJ GRADEC: film «Brzojav na zapad». Obzornik 51.

ILIRSKA BISTRICA: ameriški film «Dobri Sam». Kratki film «Korski v svobodo».

KOČEVJE: ameriški film «Bi sem vojščen». Filmske novosti 21.

SLOVENSKA BISTRICA: ameriški film «Oklahoma Kid». Mesečnik JA 19.

ŠOŠTANJ: ameriški film «Mildred Pierce». Filmske novosti 26.

SEŽANA: angleški film «Waterloojska cesta». Kratki film «Z naši!ni mornarji».

MEDVODJE: jugoslovanski film «Rdeči cvet». Filmske novosti 11.

Uradi in ustanove razglašajo

POŠILJATELJEM POŠTNIH POŠILJK V VIŠNJI GORI

Tudi to se lahko zgodi, da se kakšna poštna pošiljka zgubi. Da bi stranke obvestovali o morebitne škode, obiajajoča da pošta ne jamči za vsebino pošiljk. Tako piaca n. pr. za izgubljeno priporočeno pismo brez ozira na vsebino poslike le 200 din odškodnine, dočim za vrednostna pisma ce pasete zamiki dvakrat viikne označene vrednosti. Zato ne viiskaje v navadne in priporočene pošiljke industrijskih bonov, bonov za prehrano in drugih vrednostnih papirjev ali predmetov, temveč jih pošljite v vrednostnih pismih ali paketih, denar pa oddajte po poštni nakaznici. 264-a

PIONIRJI IN PIONIRKE LJUBLJANE!

9. avgusta prične nov enomesečni tečaj za pionirje železničarje, ki bo vsak delavnik od 8. do 10. Prijavijo se lahko pionirji in pionirke, stari od 10 do 12 let, ki so v toli izdelali z vsaj dobrim uspehom. Prijavnice dobite pri mentorjih pionirskih odredih na terenu. 247-a

Umrli

Umrl je TILEN EPIH, vil, poštni statistik v p. Na zadnji poti ga bomo spremili dne 4 avgusta ob 17. uri iz Zal. Andrejeve mrliške vežice, na pokopališče v Vižmarjah. Žalujoči: Ivan Prebinar, Velikič, — Ljubljana, dne 2. avgusta 1951. 248-a

MALI OGLASI

KRASEN NYLON PRT in vse dobro ohranjeno moško oblačilo, ugodno. Ogled od 8 do 12. Naslov v oglasnem oddelku. 253-a

IZGUBLJENO sindikalno izkaznico na ime Šimetl Katarina, stev. člansko izkaznico 6963, sindikalno podružnico tovarne Anhovo, prosijam za neveljavno. 768-1

PREKLICUJEM IZ izkaznico št. 135579 na ime Maserko Roza, Zabjek 15. 769-1

ZIMO belo, prodam. Ogled med 11—14. Naslov v ogl. odd. 770-1

ANGLEŠKO PIPO prodam. Ponudbe na oglasni odd. pod «Prima». 712-a

OTOMANO modno, razveljavljeno, ugodno prodam. Naslov v oglasnem odd. 710-a

PISALNI STROJ «Adler», dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v ogl. oddelku. 702-a

POŽABLJENO MODRO TORBICO v trgovini na Vodnikovem trgu prosim vrniti proti nagradi na naslov Gačner, Cankarjeva nabrežje 1/II. 763-1b

PREKLICUJEM izgubljeno šolsko spričevalo z dne 31. maja 1951 o dovršenji nižji gimnazije Velkovrh Jernej, Kladerno 18, Ljubljana. 764-1

PRSTAN s monogramom čistim briljantom prodam. Naslov v ogl. odd. 705-a

PREKLICUJEM izgubljeni invalidski list in osebno v ogl. odd. 698-a

Marinko Ivan, Šušteršičeva 4, Ljubljana. 766-1b

GOSPODINSKO POMOČNICO z dvema odraslima osebama sprejmem takoj Rozna dolina, C 7/28. 754-a

MIZARJI Prodam 150 kg felskpolitura in terpentina. Ponudbe s ceno na ogl. odd. pod «Ugodno». 756-a

GOSTILNIŠKI BILJARD prodam. Ponudbe: Ribičanova 1, Tel. 721-1

POSTELJNE VLOŽKE (mreže) prodam. Naslov v ogl. odd. 725-4

KRIM AVTO DKW all Topolino, v dobrem stanju, zelo zamenjalo motorno kolo 125 ccm DKW, le malo zahtevam, razlika denarjem. Ponudbe na ogl. odd. pod «Dobro». 726-1

ZENSKO KOLO, lahko, skoraj novo, prodam. — Beethovnova 16/IV. Vrata 17. 728-4

ENOSOBNO STANOVANJE v Trnovem zamenjam za enako v centru. Opekarska 21, pritličje. 729-3

VZMETI prodam ali zamenjam za sivila. Ponudbe pod «Vzmeti» na oglasni oddelek. 730-4

STEDILNIK, dobro ohranjen, skoraj nov, prodam. Tolstojeva 9. — Dam tudi na boni. 731-4

Švicarski telovadci v Zadru

Zadar, 2 avgusta. Včeraj so na košarkarskem igrišču, v čast prosiave Dneva vstaje, nastopali švicarski telovadci. Poleg domačih telovadcev so sodelovali tudi telovadci iz Hrvatske in Srbije.

Kad 2000 gledalcev je navdušeno pozdravilo goste, ki so bili v prav vseh pogrnjinih bolšji telovnajiet od naših. Najboljša med gosti sta bila Günhart in Suter, med našimi pa Ivan Jelić. Končni vrstni red: Günhart 58.76, Suter 56.18, Thomi 55.80, Hartmeier 54.60, Hellmi 52.45, Bertschinger 51.50, Schweizer 50.15 (vsi Švicari, Furlan (II) 49.45, Wirz (S) 49.45, Dragovec 48.25, Čakšec 48.45.

TENIS

Hrvatska : Srbija 11:7

Na tradicionalnem tenižkem turnirju v Osijeku je reprezentanca Hrvatske premagala reprezentanco Srbije s 11:7. Palada je predal danes borbo Lasziu. Dosedanji zmagovalci Hrvatske so bili: — Radovanović 13:11, 2:6, 4:6; Sarić — Miljojković 6:8, 7:5, 3:6; senivčić: Crdak, — Ristić 6:2, 6:1; junioriji: Isko — Miljojković 6:4, 3:6, 6:1; Jagec — Ristić 7:5, 7:5; juniorke: Ribić — Damljanova 6:3, 6:2; mešani pari: Karetić, Kriboilm — Damljanova, Zetović 3:6, 6:2, 7:5; juniorski pari: Jagec, Tomljenović — Ristić, Nešić 7:5, 6:8, 6:3; ženski pari: Crnadak, Bačkor — Laszlo, Krstonošić 6:4, 6:4.

Po turnirju so naši igralci Branović, Mitić, Palada in Petrović odpotovali na veliki mednarodni turnir v Hamburg.

Makedonija : Srbija 4:2 (0:2)

V čast prosiave nacionalnega makedonskega praznika Ilindena je nogometna reprezentanca Makedonije premagala Srbijo z rezultatom 4:2 (0:2).

Za dograditev stanovanjskih hišic

bo država omogočila graditeljem nakup grabenega materiala s 75% ali 80%-nim popustom

V kratkem bo zvezna vlada izdala ustrezne predpise, ki zavajajo uredbe o izdanju stanovanjskih hiš delavcev in uslužbencev, ki je bila izdana lete!os 2. maja. S tem bo delavcem in uslužbencem, ki si želijo zgraditi lastno hišo, to omogočeno storiti z izdatno pomočjo države.

Kakšno zanimanje za gradnjo teh hiš vlada pri nas v Sloveniji, vidimo iz tega, da je lani na sedmih bezobrestnih kreditov začelo graditi lastne stanovanjske hiše 1080 delavcev in uslužbencev. Nekaj teh eno in dvostanovanjskih hišic je že dograjenih, v zadnji maj tih je bel: v Ljubljani 243, v Mariboru 167, v Trbovljah 168, v Krškem, Celju, Senovem 62, na Jesenicah 44, v Celju 31, v Ptuju 25 in v Kranju 23. V takem obsegu je bilo mogoče graditi zlasti zato, ker so bile poleg kreditov zagotovljene tudi večje kolečine grabenega materiala po nižjih cenah.

Sedaj izdani natančnejši predpisi bodo dopolnili, da bo načelema možno koristiti ugodnosti po uredbi le za gradnjo enih in dvostanovanjskih hiše v mestih in industrijskih centrih in to v bližini podjetij, kjer je graditelj zaposlen ili pa vsaj v ne več kot 5 km oddaljeni okolici. Poudariti je treba, da bodo morala sredstva služiti predvsem za dograditev hiše in bo le izjemoma v zaniimivejših primerih dovoljen kredit za novogradnje.

Graditelj bo prejel toliko kredita, kolikor ga bo potreboval na osnovi potrjenega predračuna za nabavo gradiva in novih cenah. Teza posoja ima neb treba vrniti v celoti, ampak samo 20% ali 25%, dočim mu bo ostalih 75% ali 80% odpisanih. Tako bo torej za toliko ceneje prejel gradbeni material. Tega popusta bo deležen graditelj tudi!e bo nabavljal material z lastnimi sredstvi in da bo gradnjo svoje stanovanjske hiše prilagodil naležnim predpisom uredbe (ne vel kot dvostanovanjska hiša v bližini podjetja (t.d.) in da bo gradnjo pred začetkom del prijavil Državni investicijski banki.

TRGOVSKO PODJETJE

Kovina

LJUBLJANA, STRITARJEVA 7

Kladivar

LJUBLJANA, ZALOŠKA 21

sporoča vsem potrošnikom, da je po prevzemu Komunalnega servisa otvorilo poslovalnico v kateri nudi raznovrstno ŽELEZNINO za široko potrošnjo, ustanove, obrt, lokalno industrijo in komunalno dejavnost. Podjetje zagotavlja vsem odjemalcem točno, strokovno in solidno postrežbo ter se priporoča za obiskom.

Ob Ohridskem jezeru preživlja počitnice 1300 dijakov in študentov

Ohrid je po svojih naravnih lepotah, še bolj pa po kulturnih in zgodovinskih spomenikih znan širom po naši državi in tudi v tujini. Po pravici slovi to mesto kot muzej. Zato se domači in tuji turisti zaeaj čedalje bolj zanimajo. V Ohridu in okolici je zdaj na počitnicah okrog 1300 dijakov in študentov. Vsak dan prihajajo še novi letovišča.

Mestna uprava je storila po vsej mnogo za olepšavo mesta in napredek turizma. Uredili so več novih ulic, obpristanišču so zdaj lepe livade, ob jezeru vabilivo sprehajališče, letovišča jem pa so zopet na razpolago novi čolni in ladjice, stari so bili med vojno uničeni. Pet kilometrov od Ohrida pri Sv. Stefanu so zgradili otroško letovišče z 200 posteljami; ter sindikalno letovišče z moderno restavracijo in dvorano za kulturne in družabne prireditve. Za oddih študentov so adaptirali letos poslopja bivše mornarice v Gorici. Avtoprevozniška podjetja so dobila mnogo avtobusov, da prevažajo goste do Ohrida in nazaj. Letovišča jem ni treba več čakati kakor prejšnji leta. Obiskovalcem Ohrida so omogočeni pogosti izleti po jezeru in okolici. Podjetje za promet po jezeru prireja izlete v Struge, Sv. Naum in druge kraje ter krožne vožnje po jezeru. Dobre so tudi zveze med mestom in plažo, Gorico in Sv. Stefanom.

Da bi se povečalo število postelj za oddih, se adaptirali posamezna poslopja in naseli stanovanja pri privatnikih. Razen tega nameravajo preurediti se nekaj poslopij, ki jih uporabljajo zdaj družbene ustanove in trgovinska podjetja. Tako bodo pridobili še nekaj sto postelj.

Ohrid je najlepše letovišče na jugu naše države. Toda tudi tam ni vse v redu. Razne pomanjkljivosti v organizaciji in higieni ovirajo že uspešnejši razvoj tega letovišča. Ohrid ima sicer lepo plažo, toda peska pred začetkom nove sezone nikoli ne očistijo. Za kabinami je velik prostor, kjer bi lahko uredili park in športna igrišča. Na delu tega prostora so sicer postavili mrežo za odbojko, drugi del pa je se vedno zapuščen in na njem raste plevel. Na plaži je en sam trambulin za skakanje v vodo, kopalcev pa

Nekaj za naše ribiče

Ribiči bodo kmalu imeli na razpolago napravo, ki jim bo pokazala, ali je v reki kaj rib. Podobna je napravam, ki jih že uporabljajo pokliči ribiči na morju. Naprava oddaja zvočne valove visoke frekvence na morskidno in tekoči valove, ki se vračajo od ondod. Vsak predmet v vodi, tudi riba, katerega gostota je večja od gostote vode, povzroča refleks. Nova naprava ima to prednost, da pokaže na diagramu natančno tiste predmete v vodi. Tehta 6 kilogramov, ima akumulator in 40-urno žarnico, deluje pa do 100 m globoko.

Ali bo svet ostal brez gozdov?

Po mnenju nekaterih oseb za gozdarstvo v Panameriški uniji je življenje človestva v nevarnosti, ker je na svetu čedalje manj gozdov. Za Evropo velja, da znaša letni prirastek gozdov okrog 220 milijonov kubikov, medtem ko znaša potrošnja 310 milijonov kubikov. Glede gozdov je zlasti obupen položaj v Združenih državah Ameike. Ameriški strokovnjaki za gozdarstvo opozarja pristojne oblasti, naj o pravem času ukrenejo vse potrebno, da Amerika ne bi ostala brez lesa.

tanje pranja perila. Gostje morajo dolgo čakati na hrano, ker so natakarji preobremenjeni. V hotelih ni dovolj strokovnega osebja. V kuhinji neke restavracije, kjer je vsak dan na hrani do 250 gostov, je vse polno muh. V odprtih čebrih stoji ves dan nepomita posoda z ostanki hrane. Ko so opozorili vodjo kuhinje na te pomanjkljivosti, je odgovoril, da kuhinja ni lekarna. V letovišču v Gorici dobivajo mnogi gostje samo za obed in večerjo samo eno jed. Kozarcev za vodo je premalo v restoranih in po sobah. Na vrtu neke kavarne je za 50 miz samo 50 vrčkov, tako da morajo ljudje čakati na pivo. Na vrtu nekega hotela iata godba vsak večer do treh ponoči tako da gostje v hotelu ne morejo spati.

(Po Borbi)

Velikansko lovišče mrožev

Svet, kjer so mroži na otočju Kervuelen doslej nemoteno živeli, je s prihodom francoske znanstveno-gospodarske odprave nehal biti njihov raj. Otočje Kerbouelen, imenovano prej »Nezaraslejši otoki« zaradi obupne osamljenosti in pustinje, je skupina vulkanskih otokov. na razvodju med Indijskim oceanom in Afriškim morjem. Otočje je sestavljeno iz večjega otoka ter kakih tri sto manjših otočkov in grebenov okrog njega. Morje okrog Kervuelena pokriva led celih devet mesecev v letu. V treh toplejših mesecih pa zraste na puščah otočja nizka trava svetle barve. Francozi so se dvakrat poizkusili naseliti na tem otoču. Zgradili so oporišča za lov na kite in organizirali ovčerejo, pa sta se oba poskusa izjalovila.

Odtkar letajo čez otočje Kervuelen letala na progi med Južno Afriko in Avstralijo, je njegov pomen zopet pridobil nekaj veljave. Francoska vlada je poslala predlanskim tja odpravo, da bi se zanimala, če bi mogli tam zgraditi meteorološko postajo. Lani se je odprava vrnila, potlej pa so poslali na otočje skupino znanstvenikov, za katere so zgradili v zalivu otoka Couberta montažne hiše. Znanstveniki bodo ostali na otoku leto dni, v prihodnjem poletju pa jih bo zamenjala nova skupina. Ekipa se bo ukvarjala z oceanografskim, fizikalnim in biološkim raziskovanjem, razen tega pa jim bodi praktično gospodarsko nalogo. Organizirala naj bi sistematičen lov na mrože.

Računajo, da živi v vodah Kervuelena okrog 100.000 mrožev, teh okornih velikih na pol vodnih, na pol kopenskih živali. Mrož doseže dolžino do sedem metrov, tehta pa do 3000 kg. Vse kaže, da gre njihova teža nekoliko v skodo inteligence. Mroži veljajo namreč v nasprotju s podobnimi, toda mnogo bolj inteligentnimi morskimi živalmi tjulnji, za eno najbolj zabitih živali. So pa zelo koristni, iz mrožjega vala izdelujejo zelo dobro olje, uporabljajo pa tudi njihove kosti, okle in kožo. Lov na mrože bo edina gospodarska dejavnost na Kervuelenu in baza kervuelnske predelovalne industrije. Francoska vlada je dolečila tudi obseg lova, da ne bi pobili vseh mrožev. Razen ljudi love namreč mrože tudi morski psi, ki požro celih 30% mladih mrožev. Mroži pa se tudi zelo počasi množe.

Letala so draga

Medtem ko je stal »staro« ameriško lovsko letalo iz minule vojne »Mustang F-17 55.000 dolarjev, stane nočno lovsko letalo na reaktivni pogon »Scorpyon «FR-89 1,278.125 dolarjev. Takšna letala izdelujejo že v serijah. Skoraj enako so naraščale tudi cene ameriških bombnikov. Prvotna standardna »Leteča trdnjava« B-17 je veljala 238.000 dolarjev, šestmotorni bombnik »Conweyer B-36 pa velja 5,537.588 dolarjev. Gradbeni stroški za enega največjih newyorških neboderov »Crysler Buildinge so bili nekoliko manjši od cene štirih takšnih bombnikov.

Novo sredstvo za zavarovanje železa proti rji

Strokovnjaki vsen dežel se že dolga leta ukvarjajo z vprašanjem, kako bi zavarovali iz jekla in železa izdelane predmete, da ne bi zarjaveli. Kolikšne škodo dela rja, prepričljivo dokazuje tale primer: samo na podzemeljskih cevovodih v ZDA napravi rja letno za 500 milijonov dolarjev škode. Rja razje vsako leto 6—8 milijonov ton železa in jekla. Nova kemikalija za zavarovanje železnih in jeklenih predmetov proti rji pa pomeni velik napredek v primeri z dosedanjim načinom zaščite s pleskanjem. Proti rji uporabljajo zdaj kemično spojino, ki je v nji predvsem železna kislina. Le-ta spremeni železo — in hidroksid v železne fosfate ki varujejo železo.

Najstarejše drevo v Evropi

Najstarejše drevo v Evropi je tisočkratova platana na otoku Cos v Egejskem morju. Ustno izročilo pravi, da je pod tem velikanskim drevesom predaval svojim učencem sode medicines grški filozof Hipokrat. Ki se je rodil 460 let pred našim štetjem, Ta platana bi bila torej stara blizu 2500 let. Težko je sicer verjeti, da bi preživelo drevo toliko stoletij, drži pa, da v vsej Evropi ni večjega in starejšega drevesa od platane na Cosu. Poganjek te orjaške platane so nedavno presadili na vrt angleškega zdravniškega društva in tako bodo angleški medicinci sedeli pod krošnjo platane sočeta medicine.

V Parizu imajo »Muzej govorov«

Pariz se lahko pobaha s svojevrstnim muzejem, kakršnega ni nikjer drugje na svetu. Gre za »Muzej govorov«, v katerem hranijo nad 15.000 gramofonskih plošč. Muzej so ustanovili že pred prvo svetovno vojno, ko je hotela pariška univerza, znamenita Sorbonna, ustediti fonetski institut »govorni arhiv«. Sredstev za ureščenje tega načrta ni bilo, dokler ni ponudili univerzi pomoč neki francoski industrijec, ki je izdeloval fonografe in fonografske valje (gramofonskih plošč takrat še ni bilo). Tako so v začetku junija 1911 ustanovili in odprli laboratorij za beleženje govorov. Muzej hrani še zdaj slavnostne govore ki so jih imeli ob tej priložnosti minister za prosveto, prorektor in drugi povabljeni gosje.

Poznejše se je arhiv muzeja razširil in pomnožil, prav tako pa tudi njegova služba. K fonetskemu zavodu se zatekajo mnogi tujci, zlasti študenje in profesorji, da se naučé pravilno govoriti francoski. V muzejskem arhivu hranijo razen tega govore mnogih znamenitih politikov, umetnikov in znanstvenikov. Tu lahko sliši recitacije slavne igralke Sare Bernhardove, ivnečni govor Bernarda Shawa z njegovim sarkastičnim smehom, dostojanstveno predavanje Aristida Brianda v nivem Društvu narodov. V arhivu hranijo tudi gramofonsko ploščo z Le-

Pogled na del Pariza iz letala

ninovim govorom, plošče z govorom psihologa Vandervelda in pisatelja Kiplinga, Poincarejeva in Venizelosove govore, pa tudi na lajanje spominjajoče Mussolinijeve govorance ter Hitlerjevo histerično kričanje.

Zelo zanimive so posebne folklorne zbirke. Tako je posnel Paul Emil Victor za muzej 250 plošč s pesmimi in glasbo Eskimov. Posebne ekspedicije muzeja so potovale v Bolgarijo, Grčijo in Malo Azijo ter prinesle od ondod dragocenо znanstveno in folklorno gradivo. Govori, narečja, pesmi in glasba vseh narodov sveta so posneti na gramofonske plošče in hranijo jih v arhivu tega znamenitega pariškega muzeja.

Razen drugih nalog si uprava muzeja posebno prizadeva posneti narečja posameznih jezikov, ki se pod vplivom izobrazbe in civilizacije čedalje bolj umikajo knjižnemu jeziku. Zelo zanimiva je tudi zbirka, v kateri je shranjena akustična slika nekdanjega življenja in obrti, ki so izumrle. Tako hranijo v muzeju na znamenitem trgu Les Halles leta 1895, posneto, plošče »Glasovi Parizas. Na njej sliši klice prodajalcev s teza trga in vse živahno vrvenje tega pariškega okraja. Izmed obrti, ki so zvočno ovekovečene v muzejskem arhivu, je znanilec smrti, Le-ta je hodil nekoč od hiše do hiše in oznanjal smrt posameznih meščanov, žalovanje njihovih svojcev itd.

Pod Mont Blancom nameravajo zgraditi predor

V prostorih Ministrstva za javna dela v Parizu se je začela 23. julija mednarodna konferenca o predoru pod Mont Blancom. Tako se je približala uresničenju misel, da bi speljali pod Mont Blancom moderno avtomobilsko cesto. Naloga konference je bila ugotoviti, ali bi se lahko začela dela že v doglednem času, ali pa naj bi načrt znova odložili do boljših časov. Predor naj bi vezal Chamonix na francoski s Courmayerom na italijanski strani Mont Blanca.

Konference pa se niso udeležili samo predstavniki dveh na predoru najbolj zainteresiranih držav Francije in Italije, marveč tudi Švice, Švica, zlasti Ženeva, se zelo zanima za ta načrt, saj bi držala severna dovozna cesta do predora čez ženevsko področje. Švico je zastopalo vec delegatov, med njimi legacijski svetnik poslaništva v Parizu Merminode, ki je kot opazovalec delovaj novoma na francosko-italijanskih pogajanjih o predoru pod Mont Blancom.

Konferenca je obravnavala predvsem pravila mednarodne deliniške družbe, ki bi prevzela graditev predora in skrb zanj. Gre za družbo francoskih, italijanskih in švicarskih članov s sedežem v Ženevi. Gradbeni stroki bi znašali 80 milijonov švicarskih frankov in polovico bi prevzela deliniška družba. Le-ta bi izdala delnice in bi tako zbrala denar. Deliniški kapital bi se obrestoval s predorsko carino, ki bi vrgla letno 3 milijone švicarskih frankov. Važno je bilo tudi vprašanje predorskih koncesij. Konferenca je obravnavala tudi vprašanje državnih prispevkov h gradbenim stroškom.

Polovica gradbenih stroškov velja za rentabilno naložbo kapitala, drugo polovico pa bi bilo treba zagotoviti kako drugače. Načrti dolečajo, naj bi prispevale države 15 milijonov švicarskih frankov, in sicer v enakih zneskih. Pet milijonov švicarskih frankov naj bi prispevala Ženeva. Razen tega razmišljajo o posojilu 20 milijonov švicarskih frankov. Za obresti in amortizacijo naj bi jamčile vlade Francije. Italije in Švice. Na francoski strani pa imajo proti temu pomisleke. Francoska vlada dobe namreč predmet oboroževanju. Mednarodna napetost bi torej znova utegnila prepreciti oziroma odgoditi graditev predora pod Mont Blancom, kakor se je zgodilo že večkrat.

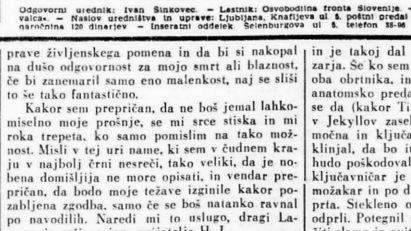

Odgovorni urednik: Ivan Sinkovec. — Lastnik: Osvobodilna fronta Slovenije. — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca«. — Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Knafljeva ul. 5, poštni predal 271, tel. štev 55-23 do 55-25. — Mesečna naročnina 129 dinarjev — Inseratni oddelek Selenburgova ul. 5, telefon 55-96 — Tekoči račun NB 601-90231-6

Otroci 25 držav ilustrirajo Andersenove pravljice

Egiptovski in siamski otroci ter njihovi vrstniki v evropskih in ameriških deželah se bodo lahko kmalu navduševali ob lepo ilustriranih Andersenovih pravljicah. Njihov prevod bo namreč kmalu izšel v arabskem in siamskem jeziku. To je posredno eden izmed uspehov mednarodnega natečaja za risbe, ki ga je organizirala dansko društvo »Pomoč detinstvu«. List »Copenhagen Reviewe« poroča, da so bili poznani otroci iz 25 držav, naj sodelujejo v natečaju in predlože risbe, po katerih bo ilustrirana po ena zbirka Andersenovih pravilic. Egiptovske in siamske šolske oblasti so dale prevzeti Andersenove pravljice prav zato, da bi mogli tudi njihovi otroci sodelovati v natečaju.

Pekel ognja in vode

Tako bi lahko imenovali položaj, ki je nastal v mestu Cansas City, glavnem mestu severnoameriške države Cansas po nedavni veliki poplavi. Mesto ima 600.000 prebivalcev. Veckrat zapored se je utrgal nad njim oblak in voda v reki Cansas je tako narasla, da je prodrla nasipe. Nekje v predmestju je dvignila narasla voda velikanski petrolejski tank in ga razbila. Petrolej se je razlil, na bližnjem elektrovodu je nastal kratek stik, iskra je padla na petrolej in le-ta se je vnel. Nastal je velik požar, eksplodirali in razlilo se je se 20 petrolejskih tankov. Po poplavljenih ulicah industrijskega dela mesta se je razlilo nad dva in pol milijonov litrov petroleja. Vnele so se tovarne in skladišča. Bilo je vec človeških žrtev. Ze prvi dan je znašala škoda 4 in pol milijone dolarjev. Požar pa je trajal vec dni, ker si gasilci zaradi silne vročine sploh niso upali v bližino goreča dela mesta.

*

Na bregovih Temse v Londonu bo ta mesec prvo mednarodno tekmovanje ob sodelovanju 1500 ribičev-amaterjev, ki love na trnek. Angleski ribiški klubi so razvili na tekmovanje ribiče iz mnogih evropskih in ameriških držav. Stroške prevzamejo domači klubi. Ribiči bodo tekmovali, kdo bo ujel vec rib.

STEVENSON:

ČUDNA ZGODBA dr. JEKYLLA in gospoda HYDEA

Poglavje IX

Zgodba dr. Lanyona

Devetega januarja, to je pred štirimi dnevi, sem po večerni poši prejel priporočeno pismo, naslovljeno s pisavo svojega tovariša in nekdanjega sošolca Henryja Jekylla. To me je precej presenetilo, ker si nisva imela navade dopisovati. Moža sem obiskoval, prejšnji vecer sem celo večerjal pri njem in se nisem mogel domisliti, kaj naj bi bilo v najinih odnosih taksnega, da bi narekovalo formalnost pismenega obvescanja. Vsebina pisma je samo se povecala moje začudenje, kajti glasilo se je takole:

10. decembra, 18...

»Dragi Lanyon. — Ti si eden mojih najstarejših prijateljev. Cepav sva vecash imela različne poglede na znanstvena vprašanja, se nam zaupom spomniti, da bi (vsaj jaz) nehal gojiti do tebe prijateljska čustva. Ni bilo dneva, da ne bi žrtvoval premoženja ali leve roke, da bi ti pomagal, če bi mi rekel: Jekyll, moje življenje, čast in razum so odvisni od tebe. Lanyon, moje življenje, čast in razum so Ti izročeni na milost in nemilost. Če me nocoj ne uslišiš, sem izgubljen. Po takem uvodu morda pričakuješ, da bom od Tebe zahteval kaj nepoštenega. I resodi sam.

Prosim, da se odpovedš vsem nocojšnjim obveznostim — da, tudi v primeru, če bi te poklicali k smrtni postelji kakšnega cesarja. Če nimaš svoje kočije prav pred vrati, najemi izvoščka in se odpelji. S tem pismom, ki naj Ti bo vodilo, se odpelji naravnost na moj dom. Poole, moj služabnik, je že dobil navodila. Počakal Te bo s ključavničarjem. Potem moraš vlomiti vrata v moj kabinet. Vstopiti moraš sam in odpreti stekleno omaro na levi (črka E) in vlomiti ključavnico, če bo zaklenjena. Nato potegni ven, ne da bi kaj vzel ven, četrti predal z vrha, ali (kar je popolnoma isto) tretji predal s tal. Ker sem tako razburjen, me neprestano obhaja bolesten strah, da Ti ne bi dal napačnih navodil. Toda če sem se zmotil, boš spoznal pravi predal po tejle vsebini: nekaj praškov, steklenička in dnevnik. Prosim Te, da ta predal odneseš s seboj na Cavendish Square v prav takšnem stanju.

To je prvi del Tvoje usluge, zdaj pride drugi. Če se takoj po prejemu pisma odpraviš na pot, boš prišel nazaj dolgo pred polnočjo. Toda ta čas Ti puščam ne toliko zaradi tega, ker se lahko pojavijo nepremagljive in nepredvidene ovire, ampak zato, ker je bolje, da sem za ta posel izbral uro, ko služinčad spi. Prosim Te torej, da si opolnoči sam v svoji spremljevalci in da osebno spustiš v hišo človeka, ki se bo predstavil v mojem imenu, in da mu izročiš predal, ki ga boš prinesel iz mojega kabineta. Takrat boš opravil svojo nalogo in si zaslužil mojo neomejeno hvaležnost. Pet minut pozneje, če boš zahteval pojasnilo, boš spoznal, da so bile te prihve